

laiškai lietuviams

gruodis/december 1989



RAMYBĖ IR DŽIAUGSMAS ŽEMĖS GYVENTOJAMS	361	Juozas Vaišnys, S.J.
JĖZUS DEDA VISUOTINĖS BAŽNYČIOS PAGRINDUS (II)	364	Wilhelm Schmidt
ŠVENTOJI DVASIA IR MES	369	P. Daugintis, S.J.
NUTEISTOSIOS KALBA TEISME	372	Danutė Mušinskaitė
DIEVO ŽODŽIO KLAUSYMAS	376	Chiara Lubich
KRISTAUS GIMIMO RYTMETĮ	377	John Milton
MOTERIS IR BAŽNYČIA	378	Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė
KUR DINGO KAIMYNŲ BENDRAVIMAS IR DRAUGYSTĖ?	380	Vytautas Kasniūnas
VIZIJA	382	P. Abromaitienė
KAM SKIRTAS PASAULIS...	384	Rasa Miliauskaitė
KOKIE AUKLĖTOJAI JAUNIMUI PATINKA?	386	Vija Bublytė
KAIP IŠAUGINTI NUSIKALTĖLĮ	387	Red.
TĖVYNĖJE	388	Gediminas Vakarīs
KALBA	391	Juozas Vaišnys, S.J.
TRUMPAI IŠ VISUR	392	Juoz. Pr.

Visiems gerbiamesiems "Laiškų lietuviams"
Bendradarbiams, Rėmėjams ir Skaitytojams
nuoširdžiai linkime linksmų
Šv. Kalėdų
ir laimingų ateinančių metų !
Redakcija, Administracija ir Leidėjai

Viršelis ir visos iliustracijos Joanos Plikionytės-Bružienės.
 Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.



Laiškai lietuviams

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1989 / GRUODIS – DECEMBER / VOLUME XL, NO. 11

RAMYBĖ IR DŽIAUGSMAS ŽEMĖS GYVENTOJAMS

JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Visi šios žemės gyventojai yra tremtiniai, nes jų tikroji tėvynė ne čia. Žmogus čia keliauja, kovoja ir ilgisi. Ilgisi geresnio gyvenimo, pastovios laimės, amžinos Tėvynės. Juk kiekvienas žmogus tam skirtas. Jeigu žmogaus gyvenimas yra pastatytas ant tvirtų tikėjimo pagrindų, jeigu jo gyvenimą nušviečia vilties žvaigždė, tai jis žino, kad šios žemės tremtis yra laikina, trumpa, galima sakyti – tik akimirksinis. Po šio trumpo tremtinio gyvenimo jis bus amžinos Tėvynės pilietis, po trumpos, vargingos šios žemės kelionės jis įplauks į taip trokštamą, taip išsiilgtą laimės uostą. Todėl tikinčio žmogaus gyvenimas negali būti liūdnas. Ne liūdesys ar nusiminimas, bet viltis yra jo gyvenimo charakteringa žymė.

Tą vilties žvaigždę į mūsų gyvenimą įžiebė į pasaulį atėjęs Kristus. Prieš jo atėjimą žmonėms švietė tik labai menkas tos žvaigždės atspindys. Jiems buvo kadaise žadėta, kad ateis Mesijas. Bet kada? Gal reikės laukti tūkstančius, gal milijonus metų, kas gali žinoti? Ir tikrai laukti reikėjo labai ilgai.

Pagaliau jis atėjo. Tai buvo nepaprastas atėjimas, tai buvo didinga mūsų tikėjimo paslaptis. Dievas tampa žmogumi, dangus pasiekia žemę. Ižėistasis ateina kentėti ir mirti už įžeidėją. Antgamtinę laimę praradusiam žmogui vėl



Madona, 1986

Joana Plikionytė

suspindi linksmas atgimimo rytas. Jo likimas jau nebėra tik mirtis ir kapas, bet amžinojo gyvenimo vartai jau tuoj atsivers. Tikrai nuostabi ta Betliejaus paslaptis: dievyystė čia jungiasi su žmogyste, džiaugsmas maišosi su melancholija, ilgas, bet viltingas šviesos laukimas pagaliau apvainikuojamas pasiaukojančios meilės!

Atėjus Kristui, pasaulis atgimė. Žmogus aiškiau sužinojo, kam jis gyvena, ko turi siekti, kuris kelias jį veda į tikslą. Nors ir toliau šis gyvenimas jam pasiliko tremtis, bet jis pasijuto jau bestovįs prie Tėvynės sienos, kurią peržengti tereikia vieno žingsnio. Kristus tapo pasaulio šviesa ir centras. Jį pripažįsta ir turi norėdami ar nenorėdami pripažinti visi: ir tikintieji, ir netikintieji. Juk visi dabar skaičiuojame metus nuo jo gimimo. Jeigu kurie bodisi žodžiais “nuo Kristaus gimimo”, nedrįsta jų ištarti ir juos pakeičia žodžiais “mūsų era”, tai vis tiek jie puikiausiai žino, kad ta “mūsų era” prasidėjo su Kristaus gimimu.

Kristus, atėjęs į pasaulį, pasakė: “Ugnies į žemę atnešti atėjau, ir ko noriu, jei ne to, kad ji kūrentųsi”. Jis pats buvo ta išganingoji ugnis, apšvietusi ir sušildžiusi tamsoje paskendusį, žiemos ledu apdengtą pasaulį. Jis apšvietė ir sušildė tamsoje besiblaškančias ir dvasinį šaltį kenčiančias žmogaus širdis, įžiebdamas jose tikrosios meilės ugnį. Ir mūsų laikams labai trūksta tos dieviškosios ugnies, kuri sutirpdytų, tartum kietus plieno gabalus, suledėjusias žmonių širdis ir sulietų į galingą vienybę, į karštą brolišką vienas kito meilę.

Tos pirmosios Kalėdos buvo didžiausia dovana žmonijai. Tai buvo dangaus dovana žemei. Tai buvo Dievo dovana žmogui. Gal dėl to ir dabar Kalėdų proga įprasta duoti viens kitam dovanas. Bet dovana tik tada yra tikra ir prasminga, kai drauge su ja duodama ir dalelė širdies. Ar gali būti širdies ten, kai vyras padovanoja žmonai brangių kailių palatą ir po kelių savaičių eina ieškoti skyrybų? Ar yra širdies ten, kai siunčiami

gražiausi atvirukai su kalėdiniais sveikinimais, o paskui tuo pačiu adresu siunčiami neapykantos prisotinti apkalbos ir pajuokos žodžiai?

Kalėdų metu gavus ir davus krūvas dovanų, žmogus neretai pasijunta, kad jo širdis tuščia. Jos tuštumą gali užpildyti tik Betliejaus paslapties dvasinės vertybės: ramybė, taika ir meilė. Veltui stengsiesi ją užpildyti visa tuo, ką siūlo krautuvės, ką sutiksi gatvėse, ką rasi ant vaišių stalo.

Evangelistas Jonas, kalbėdamas apie Kristaus gimimą, sako: “Jis buvo pasaulyje, ir pasaulis per jį atsiradęs, bet pasaulis jo nepažino. Pas savuosius atėjo, o savieji jo nepriėmė” (Jn 1, 10–11). Juozapo ir Marijos rankomis jis beldėsi į visas duris, bet jos buvo jam uždarytos. Niekas jo nepriėmė. Mums tai nesuprantama. Mes piktinamės. Ir šių Kalėdų metu jis beldžiasi į kiekvieno širdies duris, kaip prieš tūkstančius metų jis beldėsi į Betliejaus gyventojų duris. Bet jeigu tada jam buvo reikalinga pagalba ir prieglauda, tai dabar jis beldžiasi, norėdamas mums suteikti pagalbą, prieglaudą, dvasios ramybę ir džiaugsmą.

Tada jo niekas nepriėmė, bet ar geriau būtų dabar? Arabų patarlė sako, kad jeigu dabar Dievas apsigyventų mūsų aplinkoje, tai žmonės išdaužytų jo namų langus. Dažnai yra uždaros mūsų širdys ir jam, ir tiems, kurie ateina ir kalba jo vardu.

Mes linkime viens kitam kalėdinio džiaugsmo ir mes patys jo trokštame. Norint patirti tikrą kalėdinį džiaugsmą, reikia surasti Betliejaus prakartėlėje pasislėpusį džiaugsmo šaltinį. Jam surasti reikia nuolankumo ir išminties. Pas nuolankiuosius Betliejaus piemenis jis pats ateina, trys išminčiai jį suranda, o išdidusis Erodas net su kariuomene jo neįstengia surasti.

Kai mūsų gyvenimą lydės nuolankumas ir išmintis, kai mūsų širdis bus atvira Dievui ir artimui, tik tada ji bus pilna, tik tada joje viešpataus ramybė, taika ir kalėdinis džiaugsmas.

JĖZUS DEDA VISUOTINĖS BAŽNYČIOS PAGRINDUS (II)

WILHELM SCHMIDT

JĖZAUS PERSIMAINYMAS

Jėzus nenorėjo ir negalėjo visiškai nuplauti to sunkaus išpūdžio ir tos tamsos, užguliosios mokinių sielas, išgirdus apie jo būsimus kentėjimus. Buvo reikalinga jo mokinių lavinimui, kai jie visiškai nauju būdu suprastų Mesijo misiją, kurią jie turėjo skelbti žmonėms. Tai buvo neišvengiamas jų parengimas tiems laikams, kada jiems patiems teks savo akimis matyti šios baisios pranašystės išsipildymą. Tačiau, nepaisant to, Jėzus šiuo laikotarpiu leidžia jiems išgyventi šiek tiek džiaugsmo ir šviesos, kad tai mokinių tarpe sumažintų kentėjimų pranašystės išpūdį. Tačiau šis įvykis negalėjo visiškai pašalinti to išpūdžio.

Po šešių dienų Jėzus pasiėmė Petrą, Joną ir Jokubą ir nusivedė į vieną nuošalų kalną melstis. Tai yra jau antras įvykis, kai Jėzus šiuos tris apaštalus parenka būti didelio įvykio liudininkais. Pirmas atvejis buvo tada, kai jis prikėlė Jairo dukterį. Tiek tada, tiek dabar Jėzus nepasako, kodėl jis šiuos apaštalus parenka. Tai, be abejo, turi koki nors sąryšį su jo pranešimu apie savo mirtį. O Petro atveju tai reiškė jo ypatingą ruošimą ir ugdymą būsimoms pareigoms.

Užkopus į kalną, Jėzus atsideda maldai. Tada prasideda jo nuostabus pasikeitimas. Jis jau nebėra nusižeminęs žmogaus sūnus, o dieviškos didybės apšviestas asmuo. Jo veidas šviečia kaip saulė, visas jo kūnas spinduliuoja, nes jo drabužiai pasidarė balti kaip sniegas. Tai yra amžinos Jėzaus dievybės nušvitimas, prasišviečiantis pro žemiško kūno tamsumus.

Trys apaštalai, pabudę iš gilaus miego, pilni nuostabos, matydami mokytoją tokiame spindesy, buvo netekę nuovokos. Jų nuostaba dar padidėjo, kai jie išvydo du

didžiulius Izraelio religijos atstovus: Možę ir Eliją, taip pat apsiaustus didingumu. Jiedu su Jėzumi kalbėjosi apie tą lemtingą išgyvenimą, kuris Jėzaus laukė Jeruzalėje.

Apaštalai taip buvo pagauti pagarbos šurpo, matydami tai, kas vyko prieš jų akis, kad jų sielos išgyveno vidinę palaimą. Tarsi apsvaigęs, bet kartu apšviestas, Petras išdrįso tarti žodį. Galbūt baimė prarasti šią palaimą, kai pastebėjo, kad tie du pokalbininkai jau nori atsisveikinti su Jėzumi, skatino Petrą veikti. Ir taip nuoširdžiai, naviškai jis šaukia savo mokytojų: "Mokytojau, pasilikime čia. Čia yra gera būti. Mes galime tuojau čia pastatyti tris palapines, jei nori. Vieną tau, kitą Mozei ir kitą Elijų. Kodėl mes turime iš šios dangiškos aukštumos išeiti ir grįžti į žemiškas lygumas, kur tiek daug kentėjimo, kovos ir grėsmės?"

Dar Petrai tebekalbant, atsirado trečia ir didžiausia šio išgyvenimo aukštuma. Šviesus debesis nusileido ir apgaubė juos savo šviesos spinduliais, o iš jo pasigirdo stiprus, majestotiškas balsas: "Šis yra man mylimas Sūnus, juo aš džiaugiuosi. Jo jūs turite klausyti".

Nepaisant to, kaip šis balsas buvo mielas, jis savyje turėjo tiek jėgos ir įsakančios galios, kad trys apaštalai parpuolė ant žemės ir iš baimės nedrįso pažiūrėti. Tik kai Jėzus priėjo prie jų, palietė jų pečius ir švelniu balsu pasakė "Kelkitės ir nebijokite", tik tada jie išdrįso pasižiūrėti ir atsistoti. Bet kai jie apsižvalgė, tai dangiškas reginys buvo praėjęs. Su jais buvo tik Jėzus, lygiai toks, kaip jau seniai jų buvo pažįstamas.

Paskendę giliose mintyse, jie lipo nuo kalno žemyn. Jiems grįžtant nuo kalno, Jėzus įsakė niekam apie šį įvykį nekalbėti, ligi jis neprisikels iš mirties. Jie pažadėjo nekalbėti, nors tikrai nesuprasdami, ką

reiškia Jėzaus žodžiai apie jo prisikėlimą iš mirties. Tačiau jiems dabar negalėjo likti abejonės, kad tai, ką Jėzus buvo pasakęs apie savo kančią ir mirtį, prieš ką jie pirmiau buvo visa savo prigimtimi sukilę, yra Dangiškojo Tėvo valia. Dangiškasis Tėvas čia jiems buvo taip iškilmingai pasakęs, kad jie turi Sūnaus klausyti net ir tada, kai jis jiems kalba apie tokius sunkiai suprantamus dalykus. Tai, ką Jėzus čia apsiima įvykdyti, turės būti neišmatuojamo dydžio ir grožio dalykas, kuris dabar yra paslėptas nuo jų akių, nes Tėvas kaip tik dabar su tokia meile ir pasitenkinimu, kalbėdamas apie savo Sūnų, yra pasakęs.

Šis dangiškas apsireiškimas and kalno pašalino mokiniams dar vieną kliūtį iš Jėzaus pranešimo apie savo mirtį. Mokiniais tikrai sunkiai slėgė širdį tai, kad, kaip Jėzus buvo pasakęs, jis bus nužudytas pasaulinių ir dvasinių Izraelio tautos vadų. Nors mokiniai jau žinojo apie jų priešišumą savo mokytojui, tačiau jie mokinių akyse vis tiek buvo aukščiausi tautos vadai. Tačiau dabar, kai jie ant kalno matė pačius didžiausius ir labiausiai gerbiamus jų tautos atstovus, Mozę ir Eliją, kurių vienas atstovauja Įstatymui, o kitas pranašams, kai jie kalbėjosi apie tai, kas turi įvykti Jėzui Jeruzalėje, tai ta jų kliūtis buvo pašalinta. Dabar jie buvo džiaugsmingai užtikrinti, kad, laikydami Jėzų Mesiją, jie yra vienybėje su šiais šventaisiais žmonėmis ir kad jo likimas šiai pasiuntinybei neprieštarauja, bet paslaptingu būdu ją atitinka.

Įvykis ant kalno sutvirtino mokinių viltį dėl greito mesijinės karalystės įsteigimo. Tik du dalykai šiame jiems suteiktame nuostabiame apreiškime pasiliko neaiškūs. Pirmas – kaip reikia suprasti Jėzaus žodžius apie jo prisikėlimą iš mirties? Grįždami nuo kalno, jie apie tai kalbėjosi, tačiau Jėzaus apie tai paklausti nedrįso. Kitu klausimu, grįždami nuo kalno, jie paprašė Jėzaus paaškinimo. Mat žydų tradicija mokė, kad, prieš ateisiant Mesijai, turi sugrįžti pranašas

Elijas. Apsireiškime apaštalai atpažino pranašą Eliją, tačiau jie matė, kad Elijas ir Mozė su Jėzumi atsisveikino. Dėl to jiems kilo klausimas, kad Jėzus yra pirmiau atėjęs negu Elijas. Kai jie Jėzui tą klausimą iškėlė, jis jiems atsakė, kad iš tikrųjų Elijas ateis ir viską atstatys. Tačiau jis jiems pasakė, kad Elijas jau buvo atėjęs, bet jie jo nepažino ir su juo pasielgė, kaip norėjo. Taip pat ir Žmogaus Sūnus nuo jų kentės. Tada jie suprato, kad jis čia kalbėjo apie Joną Krikštytoją. Ir panašiai kaip ir anksčiau jiems buvo kalbėjęs, Jėzus jiems tarė: “Jei norite, jis yra Elijas, kuris turėjo ateiti” (plg Mt 17, 1–28; Mk 9, 13–28; Lk 9, 37–44).

MOKINIAI NEGALI PAGELBĖTI VELNIO APSĖSTAM VAIKUI

Šitaip besikalbėdami, jie pasiekė kalno papėdę greičiau negu pastebėjo. Tačiau tai, ką jie čia rado, juos giliai sukrėtė. Džiaugsmingai ir taikiai nuotakai, atsineštai nuo kalno, jie rado aršiausią priešingybę. Iš dangiško grožio, amžinos šviesos ir palaimintos taikos, kurią jie buvo patyrę, čia jie susidūrė su visišku sąmyšiu ir beviltišku velniškos veiklos prievartavimu (Mt, 21–22; Mk 9, 13–28; Lk 9, 37–44).

Jie čia rado tai, kaip tie mokiniai ir apaštalai, kurie nebuvo paimti į kalną, beviltiškai stengėsi išvartyti blogąją dvasią iš vieno žiauriai draskomo ir besikankinančio berniuko. Jie turėjo pastebėti, kaip Rašto žinovai tuo įvykiu džiaugėsi ir kaip su mokiniais ginčijosi. Kiti žmonės palaikė tai vienus, tai kitus. O tarp jų stovėjo vilties nustojęs berniuko tėvas.

Jėzui pasirodant, scena keičiasi iš pagrindų. Mokiniai susisarmatinę kreipiasi į jį. Rašto žinovai traukiasi atgal. Kiti žmonės skuba prie jo, jį sveikina, būdami pilni džiugios baimės. Juk čia ateina stipresnis, kuris stiprųjį suriš.

Jėzus klausia, kokia yra to ginčo priežastis. Jis pirmiausia kreipiasi į tą, kuris yra labiausiai pagalbos reikalingas – į ber-

niuko tėvą. Šis atsiklaupęs prašo pagalbos ir skubiai pasakoja apie savo nelaimingo vientelio sūnaus ligos pobūdį. Atrodo, kad tai buvo būdingas epilepsijos atvejis. Priepuoliai turi sąryšį su mėnulio pasikeitimais. Vaikas mėtosi vienur ir kitur, dažnai į ugnį ir į vandenį. Be to, jis putoja, griežia dantimis ir visiškai nualpsta. Šie kūno skausmai buvo piktosios dvasios dar padidinti, nes vaikas dar buvo kurčias ir nebylys. Šį vargšą vaiką tėvas norėjo pirmiausiai vesti pas Jėzų, bet kadangi Jėzaus nerado, tai kreipėsi į jo mokinius, kad jie pagydytų. Nors jie visi labai stengėsi tai padaryti, bet iš visų pastangų nebuvo jokių pasekmių.

Kai tėvas visa tai Jėzui papasakojo, šis į jo kalbą įsijungė skaudžiu pareiškimu. Ši netikėjimo ar mažatikėjimo atmosfera Jėzų žeidė ligi širdies gelmių. Ir dabar, kai jis grįžta po savo persikeitimo ant kalno ir žino, kad jis jau neilgai žemėje pasiliks, išreiškia norą šį laikotarpį dar labiau sutrumpinti. Jis sušunka: "O netikinti ir sugedusi gimine! Iki kol man reikės su jumis būti! Kaip ilgai jus kęsti?" (Mt 17, 17). Jėzus šitaip sušunka kaip tik tada, kai jam buvo pranešta, kad jo mokiniai negalėjo išvartyti piktosios dvasios. Jėzus, tai pareiškdamas, turi prieš akis ne tik žmones apskritai, bet ir savo mokinius, turbūt kaip tik greičiausiai juos. Juk jie buvo iš jo gavę tiek daug pamokų, jiems buvo suteikta galia išvartyti demonus. Jiems tai buvo suteikta tada, kai jie vyko į savo pirmąją kelionę skelbti Evangelijos. Žinome, kad tą galią jie buvo pavartoję.

Tačiau šis vargšas tėvas ir jo nelaimingas sūnus neturi kentėti tarp netikinčių ir pusiau tikinčių žmonių. Jėzus liepia atvesti vaiką. Kaip tik tada, tuo pačiu momentu Jėzaus akivaizdoje velnias užpuola vargšą berniuką nauju priepuoliu. Jis parmeta jį ant žemės ir raičioja. Iš vaiko burnos eina putos. Jėzus klausia tėvą, kaip seniai taip darosi. "Nuo pat kūdikystės" — atsako tėvas. Ir visą šį metais užsitęsusi vargą tėvas turėdamas prieš akis, išsigandęs dar kartą puola Jėzui į

kojas su prašymu: "Jei tu ką gali, pagelbėk mums ir pasigailėk mūsų!"

Koks savotiškas pasakymas — jei tu ką gali! Taigi ir tėvas neturi tikro tikėjimo. Jis pirmiau kreipiasi į mokinius, o dabar kreipiasi į Jėzų, norėdamas išbandyti, ar jis ką gali. Galbūt jis nustojo tikrumo, kai matė mokinių nepasisekimą. Kaip bebūtų, tačiau jam trūksta tikėjimo ir pasitikėjimo, jo prašymas negali būti išklaustas, nepaisant to, kaip karštai jis būtų išreikštas. Jėzus, norėdamas jam pagelbėti, pradeda nuo jo paties abejojančio žodžio. Jis abejojančiąjį paklausia, prisiminęs jo žodžius "ar tu ką gali". Jėzus tėvui sako: "Aš tau sakau — tikėk. Tikinčiam viskas galima". Savo vaiko nepataisomos bėdos verčiamas, tėvas verkdamas sako: "Tikiu! Padėk mano netikėjimui!" (Mk 9, 24). Šių dviejų sakinių junginys yra pats sau prieštaraujantis. Tačiau psichologiškai, jis buvo gilus ir savo nusižeminimu teisingas. Dėl to Jėzus jam tuoj pagelbsti, norėdamas kaip galima greičiau atsiskirti nuo smalsių žmonių, kurie paskui jį sekė. Jis čia vėl pasirodo kaip tas stipresnysis, kuris išplėšia iš stipruolio jo grobį. Tad nešvariai dvasiai jis sako: "Tu nebyli ir nešvari dvasia, aš tau įsakau: išeik iš jo ir niekad daugiau į jį nesugrįžk!"

Piktoji dvasia, nepaisant savo susitikimo su stipresniuoju, lengvai neišeina iš apsėstojo. Ji pradeda vaiką įvairiai tąsyti, kad jis sukrinta kaip negyvas. Dėl to kai kurie silpnai tikintys jau sakė, kad vaikas yra negyvas. Tačiau prie jo prieina Jėzus, paima berniuką už rankos ir maloniai prikelia. Berniukas, dabar pirmą kartą pasijutęs žmogumi, dėkingai žiūri į savo geradarį. Tėvas, nesitverdama džiaugsmu, pasiima savo vaiką iš Jėzaus rankų. Jis yra dvigubai laimingas: dėl to, kad atgavo savo vaiką ir atgavo savo tikėjimą. Taip pat ir minia eina iš galvos. Ji stebisi Dievo didingumu, kuris Jėzaus rankomis čia vėl taip įspūdingai yra pasireiškęs.

Jėzaus mokiniai, susigėdę ir pilni nuo-

stabos, žiūri į šį Jėzaus pasireiškimą. Jie stebisi, kaip didingai Jėzus savo darbą atliko ir kaip jie buvo parodę savo nepajėgumą. Bet jie buvo tiek protingi, kad minios akivaizdoje savo bejėgumo neparodė. Tik kai žmonės buvo išbėgioję ir Jėzus buvo vienas su jais, jie klausia jį: "Kodėl nes negalėjome jo išvartyti?" Jėzaus atsakymas buvo labai aiškus: "Dėl jūsų netikėjimo. Iš tikrųjų aš sakau jums, jeigu jūs tikėjimo teturėtume, kaip garstyčio grūdas, jūs šitam kalnui saktumėte: pasitrauk iš čia, ir jis pasitrauks. Ir neliktų jums nieko negalimo. Ši piktųjų dvasių rūšis neišvaroma kitaip, kaip tik malda ir pasninku".

Jėzaus mokinių tikėjimas nebuvo pakankamai tvirtas, kad jie galėtų atlikti ypatingai sunkius uždavinius. Su tikėjimu šiuo atveju turėjo būti ir pasitikėjimo bei nusizeminimo malda. Kai Jėzus čia kalba apie pasninko reikalingumą, tai galima suprasti, kad jis jaučia artimą savo mirtį. Juk reikia prisiminti, kad buvo laikas, kada jis neskaitino savo mokinių pasninkauti, nes su jais yra sužadėtinis. Turės pasninkauti tada, kai sužadėtinis iš jų bus atimtas.

ANTRAS KANČIOS PRANEŠIMAS

Dar tebesitęsiant mokinių nuostabai, Jėzus dar kartoja savo kentėjimo ir mirties žinią. Nuo čia, t.y. nuo persimainymo kalno višunėje, prasideda jo žygis Jeruzalėn, kur tas pasibaisėtinas pranešimas bus įvykdytas.

Niekur Jėzus dabar ilgai neužsibūna. Taip pat niekur nesugrįžta atgal ir niekad nepasuka kita kryptimi. Ši kelionė per Galilėją yra visai kitokio pobūdžio negu ankstesnės šiame krašte, kai Jėzus keliavo, apsuptas entuziastingų minių, kurioms jis sakė pamokslus. Dabar jis keliavo per kraštą, nesukeldamas susidomėjimo, beveik slapčia. Jis nenorėjo, kad kas nors apie tai žinotų.

Galilėjos žemėje Jėzus dar kartą padarė pranešimą apie savo kentėjimą ir mirtį.



“Žmogaus Sūnus bus atiduotas į žmonių rankas, ir jie nužudys jį, o trečią dieną jis prisikels”(Mt 17, 22-23).

Visai nedaug laiko praėjo nuo pirmojo kentėjimo pranešimo, šis pranešimas buvo labai trumpas ir neišskėlė naujų bruožų. Jis buvo tik pirmojo pakartojimas, kad tas neliktų užmirštas. Gal greičiau jis buvo padarytas tam, kad jo mokinių sielose jis išliktų gyvas visu savo rimtumu. Tačiau nėra ženklų, kad šis pranešimas būtų sulaukęs ryškesnio mokinių priėmimo. Jie šių jo žodžių nesuprato: ir jiems neatėjo į galvą, kad nesuprato. Jie neišdįso mokytojo klausti, kad paaiškintų. Jų mintyse dar buvo pasilikęs gyvas įspūdis to kietumo, kaip Jėzus atmetė Petro pastangą jį atkalbėti nuo kentėjimo. Ir taip jie keliavo toliau, susikrimtę dėl savo mokytojo ir apgaubti tylaus pasibaisėjimo neišvengiamu likimu.

Jų kelias ėjo per Kaparnaumą, į kurį Jėzus įžengė paskutinį kartą. Galbūt jis norėjo atsisveikinti su draugais. Čia jam atsitiko tai, į ką galima pirmu žvilgsniu žiūrėti kaip į linksną tarpą šiame liūdname vyksme. Tačiau geriau apie jį pamąščius, jis atsidengia daug gilesne prasme.

JĖZUS IR PETRAS SUMOKA KARTU ŠVENTYKLOS MOKESTĮ

Jėzus atvyko į Kaparnaumą neviešai, tačiau susirūpinusių stebėtojų buvo susektas. Slapti stebėtojai stengėsi jo neišleisti iš akių (Mt 17, 23–26).

Čia buvo mokesčių rinkėjų. Jie išaiškino, kad Jėzus nėra sumokėjęs šventyklos mokesčio. Kiekvienas žydas, sulaukęs 21 metų, turėjo tai padaryti: arba duoti pusę savo grūdų, arba dvilypę drachmą. Mokesčių rinkimas turėjo būti baigtas arba pirmą nisan mėnesio dieną, arba keturioliką dieną prieš Velykas. Kadangi šiuo Jėzaus gyvenimo laikotarpiu buvo ruduo, tai pavėlavimas sumokėti mokestį buvo nemažas. Tai įvyko galbūt todėl, kad šiuo laikotarpiu Jėzus vengė viešumos ir kad mokesčių rinkėjai

negalėjo jo sutikti. Galbūt ir dėl to, kad iš garsaus mokytojo jie nedrįso prašyti mokesčio, užtat jie kreipėsi į Petrą. Matyt, Petro pranašus vaidmuo apaštalo tarpe buvo kritęs į akis ir pašaliniam. Todėl jie Petrą paklausia: “Ar jūsų mokytojas nemoka dvilypės drachmos?” Atrodo, kad jie patys nebuvo tikri, viena dėl to, kad Jėzus ilgą laiką Kaparnaume nebuvo buvęs, o antra, kad tada buvo ginčijamasi klausimu, ar kunigai turi mokėti tą mokestį. Atrodo, kad mokesčio klausimą rinkėjai bus išskėlę taip energingai, kad Petras, gal iš pagarbos, o gal iš baimės, be niekur nieko užtikrino, kad mokytojas mokestį sumokės.

Tačiau tas Petro užtikrinimas nebuvo visai pateisinamas. Jėzus, jau apie tai žinodamas, nusprendė Petrą pamokyti. Mat čia yra principinis klausimas, į ką Petras nekreipė dėmesio ir dėl to negerai jį išsprendė. Užtat, kai Petras jau buvo sugrįžęs namo, Jėzus jį paklausė: “Kaip tu manai, mielas Simonai, ar šio pasaulio karaliai ima mokestį nuo savo vaikų, ar nuo svetimųjų?” Ir čia pat Jėzus padarė išvadą: “Dėl to vaikai yra laisvi”.

Jėzaus pasakyto palyginimo esmė yra aiški: šventyklos mokestis yra tai, kas duoda Dievui. Bet aš esu Mesijas, Dievo Sūnus, taigi laisvas nuo šventyklos mokesčio. Toks būtų buvęs vienintelis teisingas šio klausimo sprendimas.

Tačiau praktiškas sprendimas šiose aplinkybėse galėjo būti ir kitas. Ir Jėzus jį išsprendė kitaip. Kaip tik dabar, kai dauguma jo mesijanizmu abejoja ar jį atmeta, Kristaus atsisakymas mokėti šventyklos mokestį sudarytų progą juo pasipiktinti, o jis nori to išvengti. Dėl to jis nusprendžia mokestį sumokėti tokiu būdu, kad Petro tikėjimas ne tik nebūtų sukrėstas, bet greičiau sustiprintas. Dėl to Jėzus toliau kalba: “Kad nesudarytume jiems papiktinimo, eik į jūrą ir užmesk meškerę. Ištrauk pirmutinę žuvį, kuri užsikabins, atidaryk jos žiotis ir ten rasi sidabrinę drachmą (kuri lygi dviem

ŠVENTOJI DVASIA IR MES

P. DAUGINTIS, S.J.

Robert Werner savo knygoje "How The Spirit" rašo, jog daug kas sako, kad katalikai vietoj Šv. Trejybės garbina Dievą Tėvą, Dievo Sūnų ir Dievo Motiną; stačiatikiai — Dievą Tėvą, Dievo Sūnų ir Šventąją Bažnyčią; protestantai — Dievą Tėvą, Dievo Sūnų ir Šventąją Bibliją. Mes, katalikai, Šv. Dvasią garbiname bent dešimt kartų mažiau negu Dievą Tėvą, Išganytoją Kristų ir Dievo Motiną Mariją.

Daugelis katalikų dvasininkų ir teologų, tarp jų ir garsusis jėzuitas Karl Rahner, aiškina, kad nereikia atskiro ar specialaus pamaldumo į Šv. Dvasią. Garbindami triasmenį Dievą, garbiname ir Šv. Dvasią. Tačiau praktiškai atsitinka taip, kad atskirai jos su gyvu tikėjimu ir meile negarbindami, tikintieji neparodo reikiamo dėmesio nei jai, nei toms krikščioniškoms vertybėms, kurias Šv. Dvasia ugdo, pvz., šventėjimas, įžiebimas žmonėms Dievo ir žmonių meilės, vieningos veiklos Kristaus Banyčioje, tikinčiųjų persunkimas gyva krikščioniška dvasia. Juk Dievas, sukūręs protingą ir laisvą žmogų, reikalauja jo bendradarbiavimo visuose dalykuose, tad ir Šv. Dvasios veikloje. Jėzus Kristus, tikras Dievas,

dvilypėm drachmom). Paimk ją ir užmokėk už mane ir už save".

Stebuklas, kurį Jėzus padaro, primena tą užsiėmimą, kurį Petras turėjo anksčiau. Tačiau Jėzus šiuo stebuklu parodė jam didelę pagarbą, nes užmoka mokestį už jį. Tuo jis parodo, kad Petras, kaip ir Mesijas, neturi pareigos mokėti mokesčio. Tuo būdu jis vaizdingai parodo, kokiom kilniom pareigom jis neseniai buvo pakeltas. Jam teks būti Jėzaus įpėdiniu būsimoje jo Bažnyčioje. Ir šiuo atsitikimu Jėzus auklėjo Petrą jo pareigoms.

Išvertė V. Bagdanavičius, M.I.C

bet ir tikras žmogus, kiekvieno žmogaus idealas ir mokytojas, daug bendravo su Šv. Dvasia, rodė jai paklusnumo (plg. Mt 1,12). Kristus paskutinėmis savo dienomis žemėje labai daug apreiškė žmonėms apie Šv. Dvasią (žiūr. Jn 14–17 skyrius).

Palyginkime dabartinę Bažnyčią su pirmąją krikščionių Bažnyčia. Apaštalų darbų knygoje (2 skyrius): "Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų. Visi pasidarė pilni Šv. Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis, kaip dvasia jiems davė prabilti... Jie išstvermingai laikėsi apaštalų mokslo ir bendravimo, duonos laužymo ir maldų. Nuostaba ėmė kiekvieną, nes apaštalai darė daug stebuklingų ženklų. Visi tikintieji laikėsi drauge ir turėjo visa bendra. Nuosavybę bei turtą jie parduodavo ir, ką gavę, padalydavo visiems, kiek kam reikėdavo. Jie kasdien sutartinai rinkdavosi šventyklose, o savo namuose tai vienur, tai kitur laužydavo duoną, su džiugia ir tauria širdimi drauge vaišindavosi, garbindami Dievą, ir buvo visos liaudies mylimi. O Viešpats kasdien didino jų būrį tais, kurie ėjo į išganyką". Ir vėliau apaštalai, padedant Šv. Dvasiai, darė daug stebuklų.

Vėlesniaisiais šimtmečiais Šv. Dvasios garbinimas ir su ja bendradarbiavimas dėl įvairių priežasčių apsilpo. Paskui vėl pradėjo atgyti. O II Vatikano susirinkimas tapo lyg naujomis Sekminėmis Katalikų Bažnyčioje. Susirinkimo dalyviai apie Šv. Dvasią plačiau kalba apaštalinėje konstitucijoje apie Bažnyčią, dekrete apie pasauliečių apaštalinumą ir dar kitose 252 vietose trumpai primena Šv. Dvasią ir jos veikimą. Todėl Belgijos kardinolas Suenens, dalyvavęs II Vat. susirinkime, savo knygoje "Une nouvelle Pentecôte" tvirtina: "Susirinkimas ragino ir kvietė Dievo tautą rimčiau imti visad veikiančios ir pasiliekančios Šv. Dvasios artumą. Su II Vatikano susirinkimu vienur prasidėjo, kitur sustiprėjo gilus tikinčiųjų ir platus Bažnyčios atsi-

naujinimas, pvz., įvairūs katalikų atsinaujinimo sąjūdžiai, liturgijos reformos, nauji katekizacijos ir evangelizacijos metodai, pasauliečių veiklos išaugimas ir t.t.

Šiame rašinyje pateiksime praktiškų patarimų bei nurodymų, kaip tikinčiajam rimčiau ir dažniau tiesiogiai garbinti Šv. Dvasią, su ja bendrauti ir bendradarbiauti.

KASDIEN SU ŠV. DVASIA

Jau per rytines maldas, stojant Dievo akivaizdon, dera prašyti Šv. Dvasios pagalbos. Juk, anot apaštalo, net Jėzaus vardo negalima ištarti, jeigu Šv. Dvasia nepaskatina (plg. 1 Kor 13, 3). Reikia prašyti jos pagalbos visai dienai, paskui kreiptis į Dievą Tėvą, pamaldžiai sukalbant "Tėve mūsų". Taip mes su Šv. Dvasios pagalba sueiname į nuoširdų tėvo–vaiko bendravimą ir gyvą pasitikėjimą savo Išganytoju, Dievo Sūnumi. Maldomis mes turime ne tik ko nors prašyti Dievą, bet jį pagarbinti, jį atsiprašyti, jam padėkoti už visas Šv. Dvasios dovanas.

Paskutinės vakariinės metu Kristus pasakė: "Kai ateis Globėjas, kurį aš nuo Tėvo atsiųsiu, Tiesos Dvasia, ji liudys apie mane, įves į Tiesos pilnatvę ... ims iš to, kas mano, ir jums paskelbs" (Jn 14–15 akyr.). Užtat dera, kaip tai daro daugelis susipratusių katalikų, kasdien skaityti Šv. Raštą, prieš tai prašant Šv. Dvasios pagalbos apšviesti mūsų protus, kad gerai suprastume skaitomas mintis. Negyvos Šv. Rašto knygų raidės mums gali tapti Kristaus žodžiais, jo paskelbtomis tiesomis, meilės pareiškimu. Tai gali sužadinti mums padėkos ir meilės jausmus, pasmatinti geriau atlikti savo pareigas ir visus užsiėmimus. Taip pat mes pasiryšime ir su kitais geriau sugyventi, vengdami aštresnių žodžių, paniekinimų, įžeidimų.

ŠV. DVASIAI PASKIRTI KETVIRTADIENIAI

Pagal šimtametį Bažnyčios paprotį daugelis katalikų skiria penktadienius Nukryžiuotojo Jėzaus garbinimui, šeštadie-

nius – Marijos garbei, o ketvirtadienius – Šv. Dvasiai. Reikėtų ir mums to papročio neužmiršti, bet juo pasinaudoti.

Pritinka pasvarstyti, ar mes visi dar esame per daug kūniški, o ne dvasiški žmonės. Gal leidžiame vadovauti kūnui, gal esame jo vergai, pasidavę jausmams, seksui, persivalgymui, girtavimui, rūkymui, narkotikų, kad ir nestiprių, vartojimui.

Taip pat tinka ketvirtadieniais peržiūrėti, kiek padarėme per praėjusią savaitę pažangos, ar stengėmės nugalėti savo kūniškumą, labiau ugdyti dvasią, ar mėginome nugalėti neigiamąsias savo temperamento savybes.

Kadangi nuo Šv. Dvasios veikimo priklauso mūsų šventėjimas, tai reikėtų paprašyti ypatingos jos pagalbos. Juk šventėjimas, tobulėjimas – tai mūsų tikslas. Į tai ir Kristus mus skatina: "Būkite tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas" (Mt 5, 48). Ir šv. Paulius tai patvirtina: "Tokia gi Dievo valia – jūsų šventėjimas" (1 Tes 4, 3).

Panašias mintis skelbia ir II Vatikano susirinkimas: "Jie yra išteisinti Viešpatyje Jėzuje ir tikėjimo krikštu tikrai tapę Dievo vaikai bei dieviškosios prigimties dalininkai, todėl iš tikrųjų šventi. Tad jie privalo iš Dievo gautąjį šventumą savo gyvenimu tobulinti ir išlaikyti" (Apašt. konstitucija "Lumen gentium", Nr 40).

Taigi bent ketvirtadieniais reikėtų labiau Šv. Dvasiai Pašventintojai dėkoti už šventėjimo malones ir prašyti padėti tapti tikrais Dievo vaikais.

SEKMADIENIS — DIEVO IR ARTIMO MEILĖS ŠVENTĖ

Sekmadienis — Viešpaties diena. Paties Viešpaties patvarkymu, ji skirta garbinti Dievą, prisiminti Dievo ir artimo meilę, pailsėti nuo savaitės darbų. Tad reikėtų prašyti Šv. Dvasią sustiprinti mumyse tikėjimo, vilties ir meilės dorybes. Galima į ją kreiptis kad ir tokiais žodžiais: "O Šv.

Dvasia, padėk mums aiškiau suvokti Viešpaties Dievo didybę, šventumą ir teisingumą. O taip pat ir Dievo Tėvo meilę bei gerumą mums, jo vaikams; pajusti Jėzaus Kristaus gailėstingumą mums, nusidėjėjams. Padėk mums savo dieviška galia stebėtis Dievo grožybe, jį aukštinti, šlovinti ir jam dėkoti". Persiėmus Dievo meile, turime į jį kreiptis, vadinami jį savo tėvu, prašyti, kad jis mums padėtų tinkamai dalyvauti mišiose, aukoti kartu su Kristumi savo darbus, vargus ir džiaugsmus; jį pagarbinti, jam dėkoti, atsiteisti už savo paklydimus, paprašyti, kad vis arčiau susijungtume su jo Sūnumi Eucharistijoje.

Sekmadienį reikėtų skirti kiek laiko, pasiprašius Šv. Dvasios šviesos ir išminties, pasvarstyti, kam mes praėjusią savaitę gyvenome, kuo labiausiai domėjomės, ko siekėme; kokioms vertybėms savo kūno ir dvasios jėgas vartojome. Ar paklausėme Kristaus įspėjimo: "Nekraukite savo lobių žemėje... Verčiau kraukite sau lobį danguje, kur vagys neišsilaužia ir nevagia. Juk kur tavo lobis, ten ir tavo širdis... Niekas negali tarnauti dviem ponams – Dievui ir mamonai!" (Mt 7, 21 ir toliau).

Šv. Dvasios padedami, ryžtingai priimkime tą dieviškojo Mokytojo perspėjimą, kad brangiausias žmogaus turtas yra danguje, o ne žemėje. Tas turtas danguje yra dvigubas: Dievo duotas ir mūsų pastangomis įsigytas. Iš Dievo mes esame gavę gyvybę, dvasines ir antgamtines vertybes, teisę paveldėti amžiną laimę. Savo pastangomis (žinoma, visuomet su Dievo pagalba) mes įsigyjame nuopelnų gerais darbais, kančiomis, aukomis.

Reikėtų pasvarstyti, ar mes praėjusią savaitę kurias nors žemiškas gėrybes, pvz., pinigą, maistą, drabužius, kūną, seksą, nepadarėme dievais. Ar šių priemonių nepadarėme savo tikslu? Gal jas pradėjome garbinti, užmiršę Dievą? Ar nebuvo per daug persiėmę kūniškumu, konsumerizmu, supasaulėjimu, materializmu ar laicistinio humanizmo dvasia?

Žinoma, reikia apžvelgti praėjusią savaitę ir teigiamu žvilgsniu: kiek parodėme pastangų Dievą garbinti, juo pasitikėti, tarnauti jam ir jo sutvertiems kitiems žmonėms; kiek stengėmės mintis ir darbus persunkti tikėjimo, pasitikėjimo ir meilės dvasia. Trumpai, ar gyvenome taip, kaip tikras krikščionis turėtų gyventi?

Sekmadienis būtų gera proga pažiūrėti, ar mes vykdome svarbiausią Dievo įsakymą – Dievo ir artimo meilę. Kiek mes tam tikslui panaudojame Dievo suteiktas dovanas – įvairius talentus ir malones? Šv. Dvasia dar ne vienam pridėda ypatingas dovanas, vadinamas charizmomis. Ji duoda visai naujus sugebėjimus arba turimus pakelia į antgamtinę sritį. Apaštalas Paulius savo laiškuose (1 Kor 12, 4–29; Rom 12, 6–8; Ef 4, 11) jų išskaičiuoja 20, pvz.: būti apaštalu, evangelistu, pranašu, mokytoju, ganytoju, turėti gydymo, stebuklų darymo, pranašavimo ir kitas dovanas. Tiek ryškesnės, tiek paprastesnės charizmos yra skirtos ne pačiam jas turinčiajam asmeniui, bet kitų naudai: Bažnyčiai, šeimai, parapijai ar kuriai nors kitai grupei. Taigi reikėtų pagalvoti, koku uolumu ir didžiadvasiškumu mes jas panaudojame Dievo garbei ir žmonių gerovei. Ar mes esame paklusnūs Šv. Dvasios įkvėpimams bei raginimams?

Šiame rašinyje yra duota daug įvairių nurodymų, kaip veikti su Šv. Dvasios pagalba, su jos dovanomis. Ne vienas gal pasakys, kad tai geri patarimai, bet argi mes galime kasdien juos prisiminti? Tai būtų naudinga vis iš naujo juos paskaityti. Tie patarimai ir paraginimai yra duoti tam, kad mes patys, juos vykdydami, galėtume džiaugtis ramybe, taika, sugyvenimu su kitais, meile, gerumu, ištverme (Gal 5, 22).

■ Lietuviai krikščionys demokratai išeivijoje savo konferencijoje Čikagoje už nuopelnus Lietuvai, krikščionybei ir demokratijai į garbės narius pakėlė prel. Ladą Tulabą ir nuo Voronežo laikų krikščioniškai demokratijai besidarbuojantį Bernardą Žukauską.

NUTEISTOSIOS KALBA TEISME

Čia spausdiname Danutės Mušinskaitės — seselės Sofijos kalbą, pasakytą 1960 m. spalio 12 d. aukščiausioje Vilniaus teisme. Ši kalba jau buvo atsiųsta iš Moldavijos lagerio.

Redakcija

Kai aš žiūriu į savo nueitąjį kelią ir griežtai, lyg griežčiausias teisėjas, klausiu savęs, kas gi atvedė mane į kaltinamųjų suolą, nerandu kito atsakymo, kaip šis: *noras būti naudingai*. Gal tai ir paradoksiškai skamba, betgi tai yra tiesa.

Žmogus kovoja ne tiek dėl to, kad galėtų gyventi, kiek dėl to, kad jo gyvenimas būtų *prasmingas ir naudingas kitiems*. Turbūt tik žemesnioji gyvybė gali jaustis visai patenkinta, jeigu ji sveika ir soti. Žmogui to neužtenka. Jo prigimtyje įrašytas troškimas *būti naudingam*. Šiam troškimui patenkinti jis aukos ir patogų gyvenimą, ir laisvę, ir gyvybę...

Šitas troškimas – būti naudingai – visados buvo labai gyvas mano širdyje. Tai jis kažkada seniai, dar mano jaunystės dienomis, paskatino mane, septyniolikmetę abiturientę, plėšte išsiplėšti iš tėvų namų ir virš visa to, ką tuomet taip viliojamai siūlė gyvenimas, ir pasukti savo žingsnius vienuolyno link. Vienuolyno aplinkoje mane supo žmonės, kuriuos čia buvo atvedęs tas pats troškimas, ir bendravimas su jais šį troškimą dar labiau ugdė. Studijų metu gyvenau viltimi, kad štai ruošiuosi būti naudinga. Dirbant mokykloje, tiesioginis mokytojos darbas leido jaustis naudingu žmogui. Mokinių širdyse ugdymas meilės Tiesai, Gėriui ir Grožiui, tėvynei, gyvenimui ir žmogui buvo lietuvių ir katalikų pareigos atlikimas. Jaučiausi naudinga ir laiminga.

Bet štai prieš 10 metų aš ištumiami iš darbo mokykloje. Taip sakant, išmetama už borto. Būnant raštinės žiurke, iš tiesioginio darbo beveik neliko progos jaustis naudingai. It tada prisiminiau iš jaunystės dienų atsineštą principą: žiūrėk, kaip gausiausiai

galima išnaudoti esamas sąlygas. Šis principas man ir diktavo tuos sumanymus bei darbus, kurie štai ir atvedė į teismą kaltinamąja.

Kokie gi būtent tie darbai, kuriais aš norėjau būti naudinga ir už kuriuos esu dabar kaltinama? Žmonės dabar neturi jokios religinės literatūros, todėl ir sugalvočiau nors vieną kitą plytą padėti jiems savo spausdiniais, kad jie stipriau jaustų pagrindą po kojomis. Tegu pasinaudos tik labai mažas skaičius žmonių, tegu tai bus tik mažmožis, palyginant su tuo, kiek norėtusi padaryti, bet vis dėlto nors vienam kitam žmogui bus palikę šiek tiek šviesos. Ypač lengviau bus palikę tiems, kurie jau girdi besiartinančius mirties žingsnius. Šitaip atsirado “Visa apimanti meilė”, “Krikščionybė ir gyvenimo menas”, “Kančios mokykloje” ir kiti grynai religiniai dalykai.

Bet religinis žmogaus nusiteikimas tik tada bus prasmingas, kai žmogus bus pajutęs ryšį su visais kitais Būties reiškiniais, kai jis mokės grožėtis viskuo, kas gražu, mokės bendrauti su kitais žmonėmis, jei mokės suprasti savo pareigas šeimai, visuomenei, tautai ir tėvynei. Šiam tikslui patarnauti ir turėjo rinkiniai “Apie meilę, dainą ir sielą”. Kas man pačiai atrodė patrauklu bei vertinga ir kokios medžiagos turėjau, tai ir dėčiau į savo rinkinius. Todėl juose šalia religinio straipsnio yra koks Dzeržinskio laiškas, šalia Pečkauskaitės – Telmano mintys, nekalbant jau apie Gorkį ir keletą tarybinių poetų.

Tokių rinkinių sudarymas kai kam gali atrodyti juokingai naivus laiko gaišinimas – juk galima paimti pačias tų rašytojų knygas ar žurnalus ir pasiskaityti norimus

dalykus. Tačiau kol kas dar nedidelis procentas teturi tokias sąlygas, kad galėtų norimomis knygomis pasinaudoti, kada tik nori, ypač provincijose. O kitas ir laiko neturi skaityti. Todėl ir norėjau surinkti, taip sakant, pačią esenciją.

Klaidų nedaro tikrai tie, kurie nieko nedaro. Prisimenu dar iš mokyklinio darbo praktikos. Pasitaikydavo mokinių, kurie visiškai trumpučius rašinius rašydavo ir jau tokiais prastais, sausais sakinieliais stengdavosi išsiversti, girdi, kad klaidų mažiau būtų ar visai nebūtų. Na, argi tai idealas – nepadaryti klaidų, nieko nedarant?!

Galbūt ir aš neišvengiau klaidų. Tik ar jų tiek daug ir ar jos tokios baisios? Vertindama mokinių darbus, visuomet žiūrėdavau, ar nėra teigiamų dalykų, kurie atsvertų klaidas. Na, ir mano šituose visuose darbuose nejaugi nėra nieko teigiamo, naudingo ir tarybiniam žmogui? Meilė gyvenimui, meilė žmogui, meilė tautai ir tėvynei, sugyvenimas šeimoje ir bendruomenėje – juk vis tai dalykai, kurie turėtų būti nesvetimi ir tarybiniam žmogui. O toks straipsnis, kaip Fiedlerio “Kristaus ženklas”, tikriausiai daugeliui daugiau pasako prieš nacionalizmą, negu stipriausių komunistinių ideologų įrodinėjimai.

Konkrečiai — kokios klaidos?

1. Išspausdinau eilėrašį “Solomėjai Nėriai”. Man labiausiai imponavo psichologinis momentas – kaip paveikė S. Nėrį toks kitų atsiliepimas apie ją. Po to jos kūriniai daugiau kalba apie savąją – mažąją, o ne apie plačiąją – svetimąją tėvynę. Be to, norėjosi parodyti, kad po pasirodymo “Poemos apie Staliną” kaip tik šitaip kai kas vertino poetę. Ir šitą eilėrašį, ir Hitlerio mirtį, “K–ams meluoti – tokia pat būtinybė, kaip katei peliauti”, spausdinau vadovaudamasi užsigrūdinimo bei atramos principu — tegu pats skaitantysis atrenka ir galvoja. Tyčia rašiau nepilną žodį “k-ams”, tegu sprendžia skaitantysis: katalikams ar ko-



Atėnė, 1989

J. Plikionytė

munistams būtinybė meluoti. Sveikam vaiko brendimui reikia ne tik saldumynų, bet ir karčių dalykų. Lygiai taip pat ir stiprios pasaulėžiūros sudarymui. Man tegu

sako pačias šlykštynes apie Šatrijos Raganą, Brazdžionį, tegu peikia Degutytės kūrybą – dar didesne pagarba gaubsiu juos, ir užuojauta tiems, kurie jų taip nesupranta.

2. “Benamiai” – mums buvo tik išraiška tam tikro laikotarpio mūsų tautiečių nuotaikų. Didelės kaltės dėl šito rinkinio neįdėsiu, nes spausdinau lageriams, o “juodasis jau nebus juodesnis, kaip jį beteptum”. Klasinės kovos laikotarpis jau buvo pasibaigęs, tad pakenkti niekam negalėjo. Jausčiausi kalta prieš tarybinę santvarką tik tuo atveju, jeigu būčiau spausdinusi klasinės kovos laikotarpiu (1944–1950 m.).

3. “Kryžiaus keliai nūdiene tematika” – dėl jų aš daugiausia kaltinama. Prisimenu epizodą prieš 20 metų. Važiavau į pirmąją paskyrimo vietą. Kai išsiėmiau skaityti ką tik nusipirktą Borutos eilėraščių rinkinį “Kryžių Lietuva”, tame pačiame vagone važuojantieji raudonarmiečiai ėmė klausinėti, kas tai per knyga. Kodėl toks keistas pavadinimas? Kodėl ant viršelio daug pasvirusių kryžių? Nemokėdama rusų kalbos, negalėjau jiems paaiškinti. Tada kartu su jais važiuojantis pulkininkas paaiškino: “Kryžius – kančios simbolis, Lietuva nuo amžių daug kentėjęs kraštas”. Taip, nuo amžių daug kentėjęs kraštas...

Tikinčio žmogaus sąmonėje kažkaip jungiasi praeitis, dabartis ir ateitis, vedanti iki amžinybės, todėl ir čia, kalbėdama apie tautos ašaras ir kraują, kuriuos sugėrė gimtoji žemė, aš vaizduotėje mačiau ne tik tarybinio laikotarpio tautos ašaras ir kraują. Mačiau ir Žalgirio kautynių kruvinąjį lauką; girdėjau Juozapatos klaukų klyksmą, išvydus kartuvėse savo Petriuką; klūpėjau su Rožele prie maskolių nušauto jaunojo knygnešio Rūsteikos lavono; mačiau ir savo senelį, grandimis prirakintą prie žvyro karučių, tiesiant geležinkelį kažkur Sibiro toliuose – vien dėl to, kad jis davė pastogę ir duonos kovojantiems prieš rusiškąjį imperializmą. Aš girdėjau klaukų klyksmą ir Rainių miško lielio kankinių, ir sušaudytų Paneriuose ar for-

tuose. Jų visų kraują, ašaras ir darbą pašventinti prašiau. Prašiau pašventinti kraują ir raudonųjų, ir žaliųjų partizanų, kiek vieni ir kiti buvo kovotojai dėl savųjų idealų.

Tačiau nesiginu, kad ir tarybinio laikotarpio tautos gyvenimo nelaikiau visiškai laisvu – tam tikru atžvilgiu laikau *vergo buityje*. Kuriuo gi atžvilgiu tarybinėje santvarkoje esame vergo buityje?

a. *Nėra religinės laisvės*. Gal ir Neronas ar koks Dioklecianas galėjo sakyti – jūs turite visišką laisvę rinktis gyvenimą ar mirtį. Nėra religinės spaudos, žodžio, radijo laisvės.

b. *Nėra tautinės laisvės*. Negeras dalykas buvo neapykanta kitoms tautoms, o dabar tiesiog šleikštus tas amžinas lankstymasis prieš didžiąją broliškąją tautą. Dėl to ir užsienis mus vadina rusais. O aš sutikčiau verčiau mirti, negu pasakyti, jog esu rusė. Šiuo atžvilgiu būtų galima daug ką pasakyti, bet verčiau patylėti, kad jums vėl netektų iš patrankos į musę taikyti.

4. Esu kaltinama, kad daviau skaityti Brazdžionį. Duodavau ne tik jį. Mano arešto metu paliko pas žmones daug tarybinių rašytojų knygų. Aš visuomet laikausi principo – ką žmogus turi, turi ne vien sau. Ypač gerą knygą laikyti tik sau – tai, mano supratimu, visuomeninis nusikaltimas.

Brazdžionio kūrybą labai mėgstu. Būna juk taip, kad atrodo, jog autoriaus žodžiais išreikštos tavo mintys, tavo nusiteikimai. Brazdžionio kūryboje viskas labai artima: ir gili religinė bei filosofinė mintis, ir tautinės pažiūros, ir mistinė nuotaika, ir stilius, ir subtili gamtos meilė.

Duodama arba sunkiems ligoniams pati paskaitydama kai ką iš Brazdžionio kūrybos, turėjau progų įsitikinti, kaip daug lengviau mirštantiesiems, kai žino, kad amžinos Tėvynės vartuose juos pasitiks Tėvas... Todėl kam kam, bet jeigu daviau Brazdžionį žmonėms, kurie jau žemėje tik svečiai, nelaikau jokių, o jokių nusikaltimų. Tiesa,

daviau ir neligoniams. Tačiau žinojau, kad šitie žmonės turi stiprią savo pasaulėžiūrą ir moka kritiškai vertinti visas mintis, visus reiškinius ir visus dalykus. Man rodėsi, kad jau vien dėl tokio eilėraščio, kaip “Paskutinis miriop pasmerktojo žodis”, kuriame išreikšta nuteistojo teisinio idealisto (galbūt komunisto?) nuotaika, verta būtų skaityti visą rinkinį. Aš nežinau kito kūrėjo ir jokio kito kūrinio, kur taip stipriai būtų išreikšta teisiamojo teisinio idealisto dvasinė jėga.

Man atrodo, kad Brazdžionio kūrybos leitmotyvas — neapykantos ir pagiežos jau užtenka: “Gana mirties, gana kovos, gana!” Ir jeigu reikėtų pasakyti, kurią strofą, kurią mintį laikau būdingiausia Brazdžionio kūryboje, atsakyčiau:

“Tikiu į dieną, didelę ir šviesią...

Tikiu — ne amžiais siaus ruduo.

Pakilk, žmogau, ir žmogui ranką duok!”

Taip. Tai kur čia nusikaltimas, nesuprantu. Aš kaltinama, kad padauginau ir platinau kitą Brazdžionio rinkinį “Didžioji kryžkelė”. Šito rinkinio eilėraščiai man artimi, kaip išreiškia nuotaiką gimtosios šalies netekusiam žmogui. Juk visi mano šeimos nariai tokiu ilgesiu gyvena.

“Ir einu aš, kaip vaikas, mielą motiną praradęs”...

“Kaip gimtų namų pakluonėje audros išrautas medis”...

“Pamatyti saulę, tekančią virš baltų Pažaislio bokštų”..

O Pažaislis visuomet man buvo tartum simbolis visų tauriausio idealizmo — tai juk ir mano pačios jaunų dienų puoselėta svaja, ir eilę metų buvęs didis sielos džiaugsmas, ir nūdienis troškimas.

Šiame rinkiny gal kiek antitarybiškai skamba eilėraštis “Ir vėl ateina žinios iš tėvynės”. Na, betgi... buvo taip! Juk jūs patys daug ką reabilitavote ir dar daug ką reabilituosite, tai kaip Stalino, tai kaip Berijos, tai kaip kieno nors kito savavaliavimo aukas.



Vilniaus Alma Mater, 1986

J. Pliekšionytė

DIEVO ŽODŽIO KLAUSYMAS

CHIARA LUBICH

“Su romumu priimkite įdiegtąjį žodį, kuris gali išgelbėti jūsų sielas” (Jok 1, 21).

Apaštalas Jokūbas jautėsi įpareigotas priminti šiuos žodžius kartu su kitais patarimais, kai jis kreipėsi į savo bendruomenes.

Kad galėtumėm geriau suprasti sėklos įvaizdį, apie kurį apaštalas čia kalba, naudodamas kaip užuominą “įdiegtąjį žodį”, mes taip pat neturėtumėm užmiršti, jog Dievo Žodis Šventajame Rašte visada patvirtina Šventosios Dvasios veikimo tikrumą. Tie du elementai sudaro vieną pilnumą. Šventosios Dvasios malonė, kurią gauname krikštu, yra kaip šaltinis, duodantis Žodžiui gyvybę. Malonė taip veikia mūsų vidų, kad Žodis, kaip sėkla, pradeda leisti daigą mūsų širdyse.

Žinoma, Žodžio sėklai reikia geros dirvos, kad ji galėtų dygti ir neštų vaisių, o toji dirva yra imli širdis. Tai reiškia, kad mes pirmiausia turime savo sielos dirvą paruošti, pašalindami akmenis, išravėdami piktžoles, tai yra palaidas aistras, kurios tik trukdytų daigo augimą.

Todėl, prieš sėjant sėklą, žemė turi būti gerai įdirbta ir išpurenta. Sėklai taipgi reikia apsaugos nuo įvairių kenkėjų, pašalinant iš dirvos viską, kas galėtų menkinti jos augimą.

Tuo pačiu būdu reikia apsaugoti ir Dievo Žodį nuo grėsmingų klaidų. O kad Žodis galėtų mus giliau paliesti, turime jį nuširdžiai priimti, atidžiai klausydami, vis prisimindami, pamąstydami ir melsdamiesi, kad galėtumėm jį geriau suprasti ir giliau įsisavinti. Kaip mes galėtumėm pagal čia mąstomus žodžius gyventi?

Visų pirma mums reikia įsisąmoninti Dievo Žodžio svarbumą. Žodis turi būti

skaitomas ir studijuojamas, kad galėtų mums formuoti krikščionišką galvoseną.

II Vatikano Susirinkimas mums primena, kad Dievo Žodžio klausymas mišių metu lygiai taip svarbus, kaip ir ryšys su Jėzumi Eucharistijoje. Eucharistijos priėmimas turi būti sujungtas su Jėzaus žodžių klausymu ir vykdymu, ypač artimo meilės įsakymo vykdymu. Todėl mes ir turime stengtis gyventi pagal Žodį, kurį girdėjome.

Tada turėsime saugoti tikėjimą — tą didžią dovaną, kurią gavome — nuo išorinių pavojų. Tai galėsime daryti įvairiais būdais. Pavyzdžiui, mes negalėsime gyventi pagal čia mąstomus žodžius atitinkamai jų minčiai, jei skaitome vien pasaulietiską spaudą, nesidomėdami kitais leidiniais, kurie galėtų mums duoti tikrai krikščionišką dalykų įžvalgą.

Savo nusistatymu gyventi pagal Žodį, kurį girdėjome, pasiryžę jį ir ginti, mes galėsime laikytis prieš visas klaidinančias sugestijas, kurių pasaulis nuolat mums siūlo, būdami drąsiais Jėzaus liudytojais savo aplinkoje.

To reikia dabar daugiau, negu bet kada, o iš tikrųjų tai yra vienintelis būdas šiandien kiekvienam krikščioniui — Katalikų Bažnyčioje ir visose Krikščionių Bažnyčiose — kadangi reikia naujo Evangelijos supratimo ir pagal tą supratimą gyvenimo.

Tad drąsiai pasiryžkime! Tegul mūsų gyvenimas, Žodžio atnaujintas, aiškiai rodo Evangelijos nesiliaujantį naujumą ir galią atnaujinti pasaulį.

iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

**Eucharistijos
priėmimas turi būti
sujungtas su
Jėzaus žodžių
klausymu ir vykdymu,
ypač artimo meilės
įsakymo vykdymu.**

KRISTAUS GIMIMO RYTMETĮ

John Milton

Prieš aušrą piemenys,
Budėdami vieni,
Šnekėjosi idiliškai, ramiai;
Nebuvo daug vilties
Galingą Paną jiems
Išvyst, gražiai ateinantį tenai.
Gal tik mergaitės, tik avių banda
Besikalbant rūpėjo jiems tada.

*

Ir tvieskia į akis
Šviesos jiems skritulys
Tą drovią naktį saulės skaistumu.
Su kardų, it liepsna,
Su šalmu ir sparnais
Ten cherubinas su serafinu
Garsingom arfom iškilniai
Sugroja Dangiškam Įpėdiniui.

*

Lig tol nebuvo ta
Giesmė dar išgirsta,
Giedojo ryto sūnūs taip kadai,
Kai Viešpats po erdves
Paskleisdamas žvaigždes,
Pasaulį varžtais suveržė tvirtai,
Atvėręs tamsias bedugnes giliai,
Bangoms nurimti liepęs kanale.

Vertė A. Tyruolis

John Milton (1608 — 1674) — anglų poetas, teologas. Gimė ir mirė Londone. Rūpestingai išauklėtas, studijavo Cambridge'o universitete, bet dvasininku nebetapo, pajutęs poeto pašaukimą. Cromwellio slapstasis sekretorius. 44 metų būdamas, apako ir kūrybą diktudavo dukterims. Rašė elegines pastorales, sonetus. Jo stambus eiliuotas epas "Prarastasis rojus" turėjo įtakos vokiečių poeto Klopstocko hegzametrais parašytam "Mesijui", kuris dėl tų hegzametų kartais prisimenamas ryšium su Donelaičio "Metais". A. T.

MOTERIS IR BAŽNYČIA

(*Suaugusiųjų konkurse V premiją laimėjęs rašinys*)

RAMŪNĖ SAKALAITĖ-JONAITIENĖ

Pasaulietės akimis žiūrint, šia tema galima plaukti į labai plačius naujovių vandenynus, arba irtis siauru dabartinės realybės upeliu... Jau iš to pasakymo galima spėti, kuria srove trauks čia pabertos mintys. Gal jos ir bus radikalios, o tuo pačiu ir teologinė prasme naivios, tačiau ne vienai jos sruvena pasąmonėje, ieškomamos aiškaus tako.

Svarstant, kokia yra moters vieta Bažnyčioje, natūralu pasiteirauti, ko moterys laukia iš Bažnyčios bei jos tarnų kunigų. Senosios mokyklos galvojomu, tai būtų savanaudiškas klausimas, bet vertėtų pažvelgti ir į naujosios bangos svarstymus, o tada su abipuse tolerancija ieškoti "aukso vidurio".

Vienas aktualiausių Bažnyčios rūpesčių dabar yra parapiečių skaičiaus mažėjimas. Aišku, bene pusė tų parapiečių yra moterys. O nuo tos pusės priklauso Bažnyčios ateitis. Kodėl?

Pirmiausia pažiūrėkime į moters atsakomybę šeimoje. Esminė jos pareiga — vaikų gimdymas ir priežiūra. Vaikų auklėjimas, disciplina, kalbos lavinimas, visi kiti jos veiksmai — nuo kojinių suporavimo iki maldų sukalbėjimo — viskas dažniausiai krinta ant motinos pečių arba vyksta pagal jos nustatytas gaires ir įsitikinimus. Ji yra šeimos tvarkdarė, socialinių reikalų vedėja ir sąžinė. Ji greičiausiai turės lemiamą balsą, kuriai parapijai šeima priklausys, kur krikštys vaikus, kur įsijungs į parapinį gyvenimą. Ji priklausys komitetams, organizuos šventes, bazarus, kavutes ir t.t. Tai yra įtakingas vaidmuo kasdieniška prasme ir, jį atitinkamai įvertinus, galima daug daugiau pasiekti, pritraukiant šeimas atgal prie Bažnyčios. Bet iš tikrųjų tai yra išorinis reiškinys ta prasme, kad jis veikia tik iki bažnyčios durų.

Ižengus į bažnyčią, moteris yra tik eilinė jos narė. Jos ryšys su Dievu yra asmeniškas įsitikinimas, kuris ją atveda kasdieninį savo tikėjimą atšvęsti, dalyvaujant šv. mišiose. Kalbant apie Bažnyčią, kaip instituciją, moters vaidmuo joje yra pasyvus. Vienos gal tuo ir pasitenkina. Bet jeigu parapiečių skaičius yra sumažėjęs, viena priežastis gali būti, kad kitoms to neužtenka.

Kintančiame pasaulyje moters vaidmuo yra žymiai pažengęs per paskutiniuosius kelis dešimtmečius. Tai feminizmo nuopelnas. Kalbėdami apie moters vaidmenį Bažnyčioje, negalime apsieiti nepaminėję to sąjudžio, nes neįmanoma izoliuoti mūsų krikščioniškumo nuo mūsų bendro vystymosi kultūrinėje, psichologinėje ir sociologinėje plotmėje. Kai kam feminizmas yra tapęs beveik keiksmazodžiu. Be abejo, jamė galima rasti kraštutinumų, kaip ir kiekvienoje revoliucijoje. Tačiau kartais iš ekstremistinių pažiūrų išsivysto naudingi pakitimai. Pavyzdžiui, nelaikome blogybe moterų įsidarbinimo ir pasiekimų įvairiose srityse, kurios tradiciškai buvo vien vyrų karalijos.

Labai įdomu, kad jau 1932 m. Stasys Šalkauskis rašė "Ateitininkų ideologijoje" ir laikė "siekiamuoju tikslu" (p. 119), kad "moterų klausimą galima būtų laikyti išspręstu, jei moteris turėtų visas sąlygas:

1. pasiekti maksimalinį individualinės savo asmenybės išvystymą;
2. Laisvai apsispręsti, pasirenkant savo gyvenimo karjerą;
3. Kuriamai ir vienodai su vyrais pasiekti parinktojoje savo veikimui srityje;
4. Laimėti savo darbui šeimoje lygų moralinį bei materialinį pripažinimą su visuomeninėmis profesijomis;
5. Naudotis lygiomis su vyrais mora-

linėmis ir visuomeninėmis teisėmis bei prievolėmis”.

Jo pabrėžti tikslai moterims stebėtinai atitinka šių dienų feminizmo siekius. Šis sąjūdis yra laikomas vienu iš svarbiųjų šiame šimtmetyje. Dar ne viskas išsikovota.

Bažnyčiose dar ne per seniai moterims leista ateiti “už altoriaus grotelių”. Popiežius Jonas Paulius II pritaria, kad vyrai ir moterys yra lygiateisiai, bet yra pasakęs, kad moterys nebus šventinamos kunigėmis. Nebūtinai esame karingai nusiteikusios, jeigu paklausime: “Kodėl ne?” Ar mes turime likti užrakintos tradicijoje, kurios prasmė nebėra aktuali? Ar moterų iššventinimas nepadėtų pašaukimų ir parapiečių nubrėžimo problemoms išspręsti?

1988 m. spalio mėnesį vyskupų sinodas turėjo spręsti, kaip moterys turėtų pasireikšti didesniu aktyvumu Bažnyčios misijinėje veikloje ir daugiau įsijungti į evangelizacijos, auklėjimo, tikėjimo tiesų mokymą. Tačiau moterys jau ir dabar labai daug apaštalauja kaip motinos, mokytojos, vienuolės. O jei kalbama apie darbą misijose, tai jų iššventinimas galėtų tik palengvinti apaštalavimo darbą tolimuose kraštuose. Tuo labiau, jeigu būtų leidžiama kunigams ir kunigėms tuoktis. Kitose religijose tai yra priimtina. Ar mes galime sakyti, kad jų dvasininkai nėra geri? Moterų šventinimas ir leidimas dvasininkams tuoktis padidintų Bažnyčios įtaką ir prieinamumą parapiečiams. Dvasininkams būtų lengviau atjausti ir taikliai patarti šeimoms visokeriopais reikalais, kurie priklauso arba turėtų priklausyti dvasinės globos sferai.

Tuo tarpu, atskleidus duris tokioms slypinčioms “erezinėms”, bet stebėtinai populiarioms nuomonėms, grįžkime prie dabartinės, eilinės parapietės. Greitas žvilgsnis pasakytų, kad jos vaidmuo apeigose nesiskiria nuo vyro — skaitymai, giedojimas, dovanų nešimas. Tačiau dabartiniais laikais vien simbolinių gestų neužtenka. Jeigu Bažnyčios esminis už-

davinys yra sudaryti galimybę visiems išvystyti savo ryšį su Krsitumi asmeniškai ir bendruomeniškai, būti mums visiems atrama, paguoda ir kelrodis kasdieniniam gyvenimui ir nenori atstumti, o pritraukti moteris su savo jaunomis šeimomis, reikia pagalvoti rimčiau, labiau įvertinti jų potencialą. Prisimenant jų įtaką šeimose ir jų kylantį socialinį, mokslinį bei profesinį profilį, yra ypatingai svarbu dabar priduoti daugiau reikšmės moterų lygiateisiškumui. Davus moterims įkvėpimo ir dvasinės paramos, galima daug ką pasiekti, stiprinant Bažnyčios vaidmenį visų mūsų gyvenime.

Didžiausia atsakomybė čia tenka kunigams, kurie gali pozityviai paveikti ne tik moteris ir jų šeimas, bet ir savo dvasinę vadovybę, tikroviškai perduodami parapiečių nuotaikas bei pageidavimus. Yra svarbu išlaikyti nusistovėjusią tvarką, tradicijas, bet visa tai gali ir atitolinti kunigus nuo parapiečių. Savo vienokiais ar kitokiais pamokslais kunigai gali arba patraukti, arba atstumti savo klausytojus, juos traktuodami kaip subrendusius bendrakeleivius, arba kaip penkiamečius vaikučius.

Pamokslai apie aktualiuosius gyvenimo klausimus padeda sukelti didesnę jaunųjų parapiečių dėmesį. Vyresniosios kartos yra pripratusios prie tam tikro tono ir tematikos, tačiau yra svarbu paveikti jų įpėdinius. Jeigu pamoksluose nekalbama apie realiai pritaikomas temas, ir vyrai, ir moterys pamokslo metu galvos apie savo šeimos ir vaikų problemas, o ne apie dėsčius “iš viršaus”. Manyti, kad neegzistuoja skyrybų, gimdymo kontrolės, homoseksualizmo, alkoholizmo, narkomanijos problemos, yra ignoruoti parapiečių tikrus rūpesčius.

Taip pat būtų labai svarbu sudaryti progas šiais klausimais pasitarti su kunigais, ne tik per išpažintį, bet diskusiniuose būreliuose, Tokiuose pasitarimuose būtų galima parapiečiams išaiškinti kai kurias keblesnes dogmų ir doktrinų sampratas ir jų

KUR DINGO KAIMYNŲ BENDRAVIMAS IR DRAUGYSTĖ ?

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Pradėjus rašyti apie draugus ir draugystes, įdomiu sutapimu ir amerikiečių spaudoje pasirodė straipsnių tuo klausimu. "The Plain Truth" žurnalo redaktorius Dexter H. Faulken, rašydamas apie kaimynų artimą bendravimą ir draugystę, pripažįsta, kad mes traukiamės nuo artimesnio bendravimo su kitais, užsidarydami savo kiaute, gyvendami nuo kaimyno užsisklendę. Labai paplitęs daug tiesos atskleidžiantis pasakymas: "Jei tave užpuola plėšikas ar koks kitas nenaudėlis, nešauk, prašydamas pagalbos, nes niekas neatsilieps. Juk laimei čia ne šauksmą išgirdusį užpuolė, bet kitą. Šauk, kad dega namas, gaisras, gaisras, gaisras!... Tada į tavo šauksmą atsilieps, nes kiekvienas išgirdęs pagalvos, kad gal jo namas dega, gal jam nori padėti, pagelbėti. Savas kailis šiltesnis.

Daug kas iš mūsų skaito Naująjį Testamentą, bet kai kam perskaityti žodžiai atsimuša kaip žirniai į sieną: garsas nuskambėjo, bet žodžiai, lyg tie žirniai, išsisklaidė asloje. Jie nepasiekia žmogaus sielos, neišsigilina, jais negyvenama. Kiek kartų girdėjome bažnyčioje Mato (22, 36–40) parašytus

pritaikymus, o kunigams išryškėtų, kokios iš tikrųjų parapiečių problemos. Šitoks dialogas tarp pasauliečių ir kunigų privestų prie didesnio atvirumo, apsišvietimo bei nuoširdaus pasidalinimo mintimis įvairiose srityse — net ir moterų klausimais, kurie visiems krikščionims turėtų būti vienodai svarbūs.

Redakcijos pastaba. Gal ne visi su visomis šio straipsnio mintimis sutiks, kai kurios jų yra kontroversinės, bet tokius straipsnius mes dedame, norėdami sukelti diskusijas, kurios padeda geriau keliamas problemas suprasti.

žodžius apie artimą ar juos patys skaitėme, o kiek kartų to pamokymo neįvykdėme?!

D. Faulken rašo, kad viena jauna šeima persikėlė gyventi į kitą vietą. Ir kai per šešis mėnesius neužsimezgė su naujais kaimynais jokių ryšių, jie parašė 20 pakvietimų atvykti į jų namus kavos ir pyragaičių vaišėm, susipažinimo valandėlei. Kad būtų intymiau ir nuoširdžiau, beveik visus pakvietimus jie įteikė asmeniškai. Paruošę vaišes, sutartu laiku laukė kaimynų apsilankymo. Tyla buvo šaligatvyje, voverėlė šokinėjo laiptuose, bet durų skambutis neskambėjo, niekas durų nepravėrė. Šeimininkai skaitė pavėlavimo minutes, valandas. Nesuskambėjo nė telefonas, laukiant, kad gal kas atsiprašys, kad negali ateiti. Po to nesulaukė nė vieno laiškėlio, kad kviestieji pasiaiškintų, jog negalėjo atvykti. Kaimynų draugystė buvo palaidota.

Los Angeles "Times" dienraštyje buvo įdomus straipsnis apie modernų kaimyniškų santykių praradimą. Aukšta visuomenės raida ir nakilęs materialinės kultūros lygis mus padarė individualistais ir uždarė į savo namų kalėjimus. Mes nebeturime ryšių su kitais žmonėmis, šalia gyvenančiais. Tai vyksta ir miestuose, ir priemiesčiuose, ir net mažesniuose miesteliuose. Gyvenantis dideliuose namuose, nežino ir nepažįsta, kas gyvena šalia. Gerai, jei susitikę pasisveikina ar pora žodžių pasikeičia. Tu nebuvai pakviestas į kaimyno butą, ir pas tave niekas neapsilanko.

Mes gyvename naujame, moderniame pasaulyje, kuris išstūmė žmonių artimesnį bendravimą. Tai paradoksalus gyvenimas, prieštaraująs sveikam protui, žmogaus prigimčiai, neatitinkantis įprastų pažiūrų į kasdieninį gyvenimą. Dingo natūralus šypsny, jį pavadavo veidrodyje išžiūrėtas dirbtinis šypsny. Ak, kaip sunku pasisvei-

kinti, pasakyti labas! Mes, žiūrėdami televizijos, skaitydami laikraščius, pažįstame daug kraštų, jų žmones, jų gyvenimą. Bet tai tik šaltos akimirkos, be žmogaus prigimčiai dvasinio ryšio, artumo. Mes pasidarėm uždari individualistai arba siauri individualios bendruomenės nariai.

Ikandin vis vejasi amžinas skubėjimas, kartais net užmirštant, kur skubame. Atrodo, lyg mes bėgame vienu keliu, užmiršę daug šalutinių kelelių, gerai nematydami net aplinkos. Kaimynai, sutikti žmonės, atrodo lyg negyvi šešėliai.

Gyvenu mažame kaimelyje. Paštą turiu atsiimti pašto įstaigoje. Ryto metu didelis judėjimas ir skubėjimas. Labas rytas – retas pasisveikinimas. Mažai kas praveria burną, ir tik nedaugelis į sveikinimą atsako. Kai sveikinimą pakartojau, manydamas, kad gal negirdėjo, pamatau tik judančias lūpas. Į jas gali įterpti žodį, kokį tik nori, bet tik ne atsakymą į *labas*. Paskui mane atskubančiam į paštą palaikau atdaras duris. Retas pasako ačiū! O kai moteris skuba pro mano atidarytas duris, ir nieko nesako, tai aš jai pasakau ačiū. Priedu ir gražų komplimentą, džiaugdamasis, kad galiu patarnauti tokiai puikiai damai. Ji komplimentą mielai priima.

Su skubėjimu mes kartu nešamės ir amžiną rūpestį. Visi lipame į tą aukštą įvairiaspalvį kalną, kur tiek daug įvairiausių geresnio gyvenimo uolų. Sunku jas pasiekti, o pagundų iš visų pusių labai daug. Neturtingąjį slegia geresnės dienos rūpestis, o turtingąjį – taip plačiai pasklidęs posakis... antrojo milijono siekimo vilionė!

Kur dingo buvę gražūs, giliai įsišakniję mūsų gyvenimo kelyje draugystės ir kaimynystės ryšiai, santykiavimas, nuoširdus bendravimas, klausia teologinio žurnalo redaktorius. Atsakymą jie randa, prisimindami Jėzaus iš Nazareto gyvenimą. Jis bendravo su žmonėmis. Jo viešnagė Levio namuose aiškiai parodė, kad jis moka bendrauti su visais, moka atskirti blogus kaimynus ir

žmones. “Jėzus vėl nuėjo į paežerę. Išista minia rinkosi prie jo, o jis juos mokė... kai Jėzus Levio namuose buvo pasodintas prie stalo, daug muitininkų ir nusidėjėlių sėdosi su juo ir jo mokiniiais, nes daug buvo tokių, kurie sekė paskui jį. Rašto aiškintojai iš fariziejų, išvydę jį valgant su nusidėjėliais ir muitininkais, prikišo jo mokiniams: ‘Kodėl jis valgo su muitininkais ir nusidėjėliais?’ Tai išgirdęs, Jėzus atsiliepė: ‘Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams! Aš atėjau ne sveikųjų šaukti, o nusidėjėlių’” (Mk 2, 13–17).

Redaktorius J. W. Tkach rašo, kad krikščionio gyvenimas yra skirtas savitarpio santykiams su Kristumi ir žmogumi, taip pat kaimynų, draugų kultūrinei – buitinei gerovei kelti. Krikščionys yra tie, kaip Kristus, kurie rūpinasi kitais ir kitų reikalus stato aukščiau už savuosius.

Greitkeliuose mes esame matę ant automobilių prikljuotus šūkius: “Honk if you love Jesus”. Vienas pažįstamas, perskaitęs šį šūkį, važiuodamas pro šalį, paspaudė signalą, pamojavo ranka ir nusišypsojo, norėdamas parodyti, kad jis myli Jėzų. Bet užuot sulaukus atsako taip pat rankos pakėlimu bei šypsniu, pastebėjo jo veide susirūpinusį pasipiktinimą. Gal tas keleivis skubėjo, o gal kuo nors kitu labai susirūpinęs, o gal tik prisiklijavo tą šūkį, norėdamas parodyti, koks jis geras krikščionis.

Dauguma krikščionių pripažįsta, kad pasaulyje labai daug pakeitimų. Bet gal pats svarbiausias pakeitimas yra reikalingas pačiam krikščioniui – jo išpareigojimas Kristui. Krikščionybę išpažįstant, neužtenka parodyti kortelę su užrašu, kad esi krikščionis. Taip pat nė šūkiei, prikljuoti prie automobilio ar namų sienos, nedaug ką pasako. Kiekviena krikščionyje turi būti gyvas Jėzus Kristus ir gilus tikėjimas. “Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą” (Jn 13, 23-35).

VIZIJA

P. Abromaitienė

*Velykų varpas auštant rytui skamba gūdžiai.
Baltuose rūbuose, tu, Viešpatie, erdvėn kyli...
Po tavo kojų mirties dar skamba dūžiai,
Tarp jų mažytės žemės vaikas susigūžęs,
Iš lūpų kyla jam giesmė tyli.*

*Eini namo mirties duris uždaręs, Kristau,
Kad puotą pergalės suruoštum žmogui tu.
Jei mano žemės kapo akmenį atristum
Ir su manim sunkiu mirties keliu išbristum,
Aš linksmas eičiau švęsti jos kartu.*

*Ir štai regiu mažytėj mano žemėj puotos stalą,
O tavo dosnios rankos dengia jį.
Čia jaunas pumpuras pro ledo plutą kalas,
Sugrįžtančiam čia paukščiui kelio galas,
Čia lauko bitės spiečiasi vienam būry.*

*O ten toliau vėl tiesias lankos, kyla miškas
Iš tavo rankos, Viešpatie, margais žiedais,
Kai tekant saulei jie rasos karoliais tyška —
Ar nenuplaus ir mano kojas, žemę, kraują, viską,
Ir vėl gyventi kelsiuos ankstų rytą kaip kadais?*

*Ten vakarais sidabro jūroj klysta akys,
O kad bent vieną lašą iš giliausios vietos jos!..
Plynam vandens paviršiuje žuvėdros baltos plakės,
Nuskrido žemės puoton net plakštakės
Ir balto sniego žiedas sodais ten nujos.*

*Puota. Rausvoj gaisrų pašvaistėj kyla saulė
Ir vyturio giesmės pilna erdvė dangaus,
O Kristus eina per sugriuvusį pasaulį,
Ir tautos kelias sveikint naujo ryto saulės,
Tik mano žemės puotoj nėr žmogaus.*

*Ranka raudono siaubo siekia žiedo,
O lūpos iš skaidraus upelio vyno to...
Liūdnai aidėjęs Laisvės Varpas žemėn rieda,
Kažkur toli prie tuščio lango paukštė gieda,
Ir naktį žvaigždės vis kaip lietus krito.*

*O šalto Sibiro bekalbių plotų vėjuos
Už žodį "Mano Žemė" ir "Tikiu, Dangau"!
Palūžo mylimas, sesuo tyliai kentėjus,
Ant sugriuvusios širdies rankas sudėjus:
"Atimk šią taurę, — šaukia, — Dieve, iš žmogaus!"*

*Toli aplink tik kryžiai, kryžiai, kryžiai...
"Jau išsipildė" — tyliai jie bylos...
O čia mažytėn mano žemėn Kristus grįžo,
Užsukt į savo ruošią puotą pasiryžo
Ir sudrebėjo nuo sunkios kapų tylos.*

*Svetimos per puotos stalą brenda minios,
Neša alkio toškulį sausojo širdy...
O kasdien miškais nuošia naujos žinios,
Kad už laisvę vėl išmintos pėdos gilios
Arba šaukiasi: "O Dieve, ar girdi?"*

*Kristus, kaip Jeruzalės puošnių šventyklų,
Taip mažytės žemės verkė jis vaikų...
O paskui, kur koja žengė jo iš tyko,
Per minias ir smurtą laisvas kelias liko,
Nuskambėjo vėl graudi daina laisvų laukų.*

*Tuo keliu sugrįžo tėvas, brolis, vyras...
Žemės gyslomis sroveno kraujas taip giliai...
Ėmė vėl į ranką arklą, knygą, lyrą,
Nuo jų veido ašarą, kaip perlas tyrą,
Nudžiovins mielos saulutės spinduliai.*

*Ir susėdo vėl visi už puotos stalo,
su Kristum gėrė iš vienos taurės...
Vidudienio tyloj nusvirę rugio varpos balo...
Skambėjo žodžiai po pasaulį giesmės galo —
"gyvent mažytė žemė kėlės iš šiaurės".*

(Šis mano kūrinėlis buvo parašytas 1946 metais Vokietijoje. Kai ši mano idėja Lietuvoje žengia į realybę, drįstu pasiūsti "Laiškams lietuviams". Aš pati skaitydama nustebau. Kas tuomet buvo kaip sapnas ar svajonė, dabar pamažu keliai. Autorė.)

KAM SKIRTAS PASAULIS — JAUNUOLIUI AR SUAUGUSIAM?

(Suaugusiųjų konkurse V premiją laimėjęs rašinys)

RASA MILIAUSKAITĖ

1945 m. anglų rašytojas George Orwell pateikė žmonijai satyrinę apysaką „Gyvulių ūkis“. Jis manė, kad pirmiausia žmogus, individas, jo laisvė, gyvenimo pasisekimas ir gerovė turėtų būti mūsų visuomenės siekimų centre. Būtina visuomet išsaugoti žmogaus asmenybę, privatumą ir vertę. Šioje apysakoje pasakojama, kad viename ūkyje tyliame gyvulių gyvenime staiga įvyksta perversmas. Viena kiaulė sugalvoja naują ideologiją – animalizmą. Žmogus tuoj pat tampa visokio blogio priežastimi. „Išnaukinkite žmones, – taria kiaulė, – ir viskas bus mums geriau. Atsiminkime svarbiausiąjį principą: keturios kojos – gerai, dvi kojos – blogai. Parašykime ūkio konstituciją, skelbdamos, kad, nors visi gyvuliai lygūs, bet kai kurie (t.y. kiaulės) yra lygesni“. O mūsų gyvenime ar šios dienos visuomenėje visi asmenys yra lygūs, ar kai kurie „lygesni“?

Palygindami šių dienų visuomenę su Orwello „Gyvulių ūkio“ gyventojais, matome tą visiems gerai pažįstamą kartų atotrūkį (generation gap), kuris laiko jaunuolius nepilnateisiais ir dažnai „nelygiais“. Jaunuoliai jaučiasi ne centre, o nustumti į visuomenės galą. Suaugusieji tampa „lygesni“, o jaunesnieji – žemesnio laipsnio asmenys. Pažiūrėkime į šių dienų jaunimą, gyvenantį suaugusiųjų pasaulyje.

Apskritai jaunystė yra linksma, šviesi, ir daugeliui ji per greitai prabėga. Šis laikotarpis jaunuoliams taip pat yra ir nelengvas, įtemptas, pilnas sumišimo, psichologų pažymėtas „Sturm und Drang“ periodu.

Jaunuoliu dažniausiai laikomas asmuo tarp 10 ir 15 m. amžiaus, bet net 30 m suėjęs

asmuo, jeigu nėra visiškai subrendęs, psichologiškai gali būti laikomas jaunuoliu. Praktiškai jaunystė baigiasi, kai individas pasiekia tam tikrą socialinį ir emocinį subrendimą, supranta suaugusio pareigas ir sugeba atlikti visuomenės jam nustatytus uždavinius.

Jaunuolis, rodos, vis ieško kito, su kuriuo jis galėtų išsiaiškinti ir spręsti gyvenimo klausimus bei paslaptis. Jis prisijungia prie tokių draugų ar vienminčių su kuriais turi ką nors bendra, pvz., pažiūras, užsiėmimus, nuomones, principus. Čia išsivysto glaudi draugų grupelė – „klika“. Jaunuolis savo būdu ir elgesiu visuomet pritampa prie šios ypatingai svarbios grupės; kad dažnai dėl to užmiršta šeimos gyvenimą, nesirūpina mokslu ar kitomis pareigomis.

Atrodo, kad šiandien tarp psichologų yra sutarimas, jog vienminčių grupė (peer group) turi didelę pozityvią įtaką jaunuolio gyvenime. Ji apsaugoja jaunuolį, parūpina jam gyvenimo stovį ir įrodo, kad jis ten priklauso. Ši grupė parūpina jaunuoliui progą save išreikšti individu, susipažinti su kitomis pažiūromis ir būti jautresniam kitų reikalams ir teisėms. Vienminčių grupė – klika duoda jaunuoliui prieglaudą nuo suaugusiųjų pasaulio, jo rūpesčių ir problemų. Pagaliau ji lyg vaizduoja vadovavimo agentūrą ir vietą daugiau išsimokslinti. Suaugęs žmogus, kuris nori turėti įtaką jaunuolio gyvenime, turi nuolat kreipti dėmesį į jaunuolio pažiūras ir metodus tai įvykdyti, kitaip – jis atitols nuo jaunuolio ir neturės jam jokios įtakos.

Antra vertus, jeigu jaunuolio klika anti-socialinė ir pasisavinusi nenaudingas vi-

suomenės pažiūras, tai neišvengiamai ji turės jaunuoliui neigiamą įtaką. Manychiau, kad jaunuolio šeima daugiausia ir prisibijo, kad draugų grupė neturėtų blogos įtakos jų vaikui. Kiekvienoje grupėje rasi "vadovą", kurio pavyzdžiu kiti seka. Kiti turi prie jo prisiderinti, jeigu nenori būti pašalinti iš grupės.

Šeimoje vaikai taip pat dažnai seka tėvų pavyzdžiu, tik jeigu nesektų ir turėtų skirtingą nuomonę, tėvai jų iš šeimos nepašalintų. Labai būtų naudinga, kad šeima susipažintų su savo vaikų draugais ir pažįstamais. Jaunuolis būtų patenkintas, kai žinos, kad tėvams rūpi susitikti su jo draugais, o tėvai daugiau sužinos apie savo vaiką, susitikdami su jo draugais.

Kai jaunuolis supras, kad jis yra atsakingas už savo elgesį ir ims daugiau savimi pasitikėti, tada jis bus ir sau, ir visuomenei naudingas. Ištraukoje iš "Algimanto" Domeika kalba: "Visi mane bara, visi mane varo, visi mane vargdienėlį uja ir nekenčia". Jis taip kalba lyg būtų savo gyvenime visai be kontrolės ir be vertės. Kai žmogus savimi nepasitiki, jis jaučia, kad visi kiti juo taip pat nepasitiki, kad jis paprastai neieško tokio darbo, kuris reikalautų daugiau atsakomybės. Kai atsakomybė ima mažėti, žmonės pasidaro egocentiški, hedonistiški, dažniau pasiduoda įvairiems nusižengimams, mažiau savimi pasitiki ir visko laukia iš kitų. Reikia prisiminti, kad kiekvienas individas yra pirmiausia atsakingas sau, bet drauge turi ir skirtingas pareigas kitiems žmonėms, pvz., tėvams, vyrui, žmonai, vaikams ir t.t.

Jaunuoliui augant, jo pažintys vis plečiasi, lyg vandens ratilai, įmetus į upę akmenį. Kiekviena pažintis jį kitaip veikia, ir jis ima suvokti, kad jis suaugusiųjų nesupras, kol pats nesubręs ir netaps suaugusiu. Tai yra labai svarbu pastebėti, nes vyresniesiems yra lengviau jaunimą suprasti — juk jie patys jauni buvo, o jaunimas tik gali šiaip taip įsivaizduoti, ką reiškia būti suaugusiu.



Zodiako ženklai, Virgo

J. Plikionytė

Kartais konfliktas kyla tarp jaunimo ir vyresniųjų, kai jaunuoliai įsivaizduoja, jog vyresnieji yra sau pasistatę pasaulį, kuris jaunuolių į jį neįskaito. Štai iš kur kyla mintis, kad pasaulis sukurtas tik "lygesniesiems" vyresniesiems, o jaunimui tenka tik skursti, kol subręs. Gal šis atsakymas nėra visiškai patenkinantis, bet jis yra aiškus ir nekomplikuotas.

Dar nesu susitikusi nė vieno asmens, kuris būtų sakęs, kad jam gyvenimas yra per ilgas. Visi norėtų turėti dar daugiau laiko, gal net antrą kartą gimti ir savo gyvenimą

pakartoti. Jeigu gyvenimo laikas visiems toks brangus, kodėl jį taip eikvojame? Vienas pyksta, kitas nesišneka, o laikas vietoje nestovi. 1989 m. roko grupė "Mykolas ir mechanikai" išleido dainą, pavadintą "Gyvenamieji metai". Šios dainos žodžiai labai prasmingi ir išpūdingi: "Kiekviena karta kaltina kitą, kuri gyveno prieš ją... Kol gyvas esi, pasakyk vienas kitam viską, ką tik turi iš vidaus pasakyti, nes bus per vėlu, kai mes mirsime, iškelti viešumon visas viduje paslėptas mintis".

Nei jaunystė, nei senatvė nepasilieka amžinai, tik mintys ir veiksmai yra amžini ir be ribų. Kiekvienas individas turi teigiamos įtakos visuomenės gyvenime. Pasaulis yra ne tik vieniems ar kitiems – jis yra visų, ir visi juo lygiai gali pasinaudoti. Atidžiai klausymės vienas kito, kad kalba ir bendravimu labiau suartėtume. Mums yra svarbiausia toliau šviestis, lavintis moksle, visuomenės ir draugų tarpe, įrodant ateinančioms kartoms, kad mums rūpėjo žmonijos ateitis. Turime įminti aiškius pėdsakus, kad būsimos kartos, matydamos šių dienų jaunimo darbą ir pastangas, sektų jų pavyzdžiu. Baigsiu išpūdinga ištrauka iš Vinco Kudirkos eilėraščio "Labora":

Kol dega krūtinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta per nieką!

Kol dar idealais, brol, besigėrėsi,
Tu siek idealo, tik doro ir aukšto...

Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą,
Nestodamas, kad kartais, į tinginius kliuvęs,
Tu nesusplytum ir neitum į kapą
Be likusio ženkle, kad žmogumi buvęs...



Kokie auklėtojai jaunimui patinka

Vija Bublytė

Jaunimas – jų tarpe ir aš – labai mėgsta su draugais ir draugėmis pasidalinti savo nuomonėmis apie auklėtojus, mokytojus, vadovus... Mes vieni su kitais esame labai atviri. Mėgstame ir savo tėvų pažiūras kritikuoti, ir pareikšti savo nuomonę, kur nesutinkame. Esame galvojantys individai, tad norėtume, kad kiti su mūsų nuomonėmis daugiau skaitytųsi.

Auklėtojais labiausiai laikau savo tėvus. Man patinka, kad tėvai rūpinasi dvasiniu ir tautiniu vaikų auklėjimu, sudaro jiems galimybes stovyklauti, lankyti liuanistines mokyklas, dalyvauti organizacijose, skatina toleruoti kitų pažiūras ir pan. O mokytojus laikau žinių perteikėjais, patarėjais, pagalbininkais. Jaunimui mokytojai turi daug reikšmės, nes nuo mokytojo dažnai priklauso ir sėkmė moksle, ir kūrybingumas, ir profesinis pasirinkimas.

Todėl ir norėčiau apie mokytojus pareikšti savo nuomonę. Mums tenka pažinti labai daug mokytojų, su jais praleisti daug laiko. Prisimindama savo mokytojus nuo pat darželio, matau, kad kiekvienas mokytojas yra kitoks. Kiekvienas mokytojas skirtingai dėsto tuos pačius dalykus.

Man patinka mokytojo veido išraiška, dvel-

■ Lietuvių katalikų religinės šalpos centras pasiuntė gausiau knygų į Lietuvą. Atėjo Kauno kunigų seminarijos dvasios vado kun. S. Tamkevičiaus pranešimas, kad knygos gautos.

■ JAV kardinolas Bernardin priminė katalikams, kad, pasirenkant kandidatus, už kuriuos balsuos, reikia atsižvelgti į jų pažiūras negimusiųjų žudymo klausimu.

kianti gyvenimu, linksnumu. Akys, kurios apima visą auditoriją, apranga, pritaikyta prie laikotarpio; ji turi būti tvarkinga ir madinga. Savo dėstomą dalyką turi aiškinti ne per garsiai, bet vaizdingai, trumpai, kas sukelia norą atidžiai klausyti. Kitaip – klausant pavargstama ir darosi neįdomu. Nepatinka, kai mokytojas aiškindamas vis į knygą žiūri.

Patinka, kai pamokos metu daromos trumpos pauzės, kur galima šiek tiek atsikvėpti, atsileisti. Tada pagyvėja aktyvumas. Yra svarbi mokytojo rodoma tolerancija. Jis turi leisti pasireikšti mokinio skoniui, nuomonei, nes visi norime būti suprasti. Mokytojas turi būti artimas mokinio draugas, bet nerodyti, kad jis yra jaunimo formuotojas. Mes patys, mokytojai padedant, save formuojame ir kuriame.

Patinka, kai mokytojas rodo susidomėjimą atliktu darbu ir nenuvertina mokinio pastangų. O silpnai atliktą darbą skatina geriau suprasti ir bandyti iš naujo. Be to, turi visus vienodai vertinti ir vengti simpatijų kuriam nors išrinktajam.

Man patinka išradingas mokytojas, sugebančias kiekvienoje situacijoje mokiniui padėti ir patarti. Patinka muzikalus ir meną mėgstantis mokytojas, kad galėtų ugdyti gerą skonį: keliautojas – kad įdiegtų norą pažinti kitų kraštų kultūrą, meną, gamtą bei jos grožį.

Šiame krašte mes turime daug dirbti, kad pajėgtume sūbręsti pilnutiniu žmogumi. Mes keliame pageidavimus, reikalavimus, norus, kas mums patinka. Iš kiekvieno mokytojo renkamės tai, ką jaučiame ir matome sau geriausio ir naudingiausio.

Nesvarbu, kaip į mokytoją žiūrėtume, kaip jis mums patiktų, bet jį turime gerbi ir vertinti, prisiminę tos gražios Lietuvoje sukurtos dainelės žodžius:

“Mokytojo pirštai sąsiuvinį sklaido,
Kreivos raidės žvilgsniui poilsio neduos,
O judrus pieštukas brauks mažiausią klaidą,
Kad vėliau išvengtum kiekvienos klaidos.

Tu neužmiršk paties geriausio draugo:
Jis ateitin atvėrė tau duris

.....
Maža kuo pasauly būti tu gali.
Šiandien neužmirški, kam likai skolingas
Už tą pirmą žingsnį dideliame kely!”



Kaip išauginti nusikaltėlį

(Feljetonas tėvams)

1. Pradėk nuo kūdikystės — tenkink visas vaiko užgaidas. Vaikas išaugs įsitikinęs, kad visas pasaulis priklauso tik jam vienam, turi tarnauti ir pataikauti tik jam.

2. Kai vaikas pradės vartoti nešvarius žodžius ir keiksmažodžius, šypsokis jam. Vaikas manys, kad jis yra gudragalvis. Šypsena pasakins jį ieškoti ir išmokyti dar prašmatnesnių frazių, tokių, kad net plaukai ims šiauštis tau beklausant.

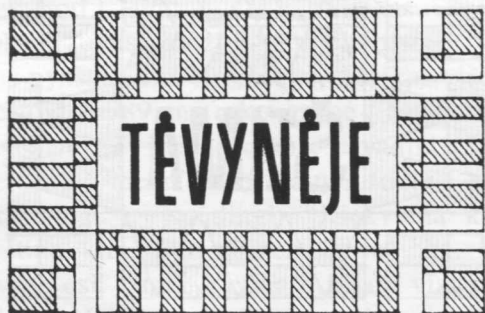
3. Nemokyk vaiką mandagumo, gerų manierų bei doros dėsnių ir etiketo. Nelavink jo ir nenustatinėk jo dvasinio gyvenimo. Lauk, kol jis bus 18 metų. Tada sakyk — “Tegul jis pats apsisprendžia”.

4. Venk sakyti vaikui “blogai”, “negražu”, “liaukis taip daręs!” Tokie žodžiai gali išvystyti jame “kaltės kompleksą”. Pamokymai, pabariai ir sudraudimai gali paveikti vaiką galvoti, kad bendruomenė prieš jį yra nusistačiusi. Kai jį areštuos už automobilio pavogimą, jis galvos, kad yra neteisingai persekiojamas dėl menko nieko.

5. Sutvarkyk jo išmėtytus ir sujauktus daiktus: knygas, batus, drabužius. Viską padaryk už jį, kad išaugintum jo būdą primesti kaltę ir atsakomybę kitiems.

6. Liesk jam skaityti viską, kas tik į rankas pakliūva. Žiūrėk tik, kad tavo sidabro indai ir gėrimo taurės būtų švarios ir spindėtų kaip kristalas. O vaiko siela tegul kapstosi atmatose.

7. Barkis ir ginčykis šeimoje vaikams



Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

VILNIAUS ŠV. JURGIO BAŽNYČIA

“Katalikų pasaulyje” rašoma, kad bažnyčia su basųjų karmelitų vienuolynu pastatyta 1506 metais Vilniaus vaivados ir Lietuvos kanclerio Mikalojaus Radvilos pergalei prieš totorius prie Klecko atminti. Pirminė bažnyčia buvusi gotikinio stiliaus. Po remonto ir perstatymo XVIII a. pabaigoje ji visai neteko buvusių bruožų ir įgavo vėlyvojo baroko stiliaus formą. XX a. pradžioje pristatytas bažnyčios prieangis pasižymi neoklasikinio stiliaus motyvais.

Bažnyčia vienanavė su apvalios formos skliautais ir rokoko dekoracijomis. Sienas ir lubas puošia šv. Jurgio gyvenimo ir kančių scenos. 1908 metais piešinius atnaujinant, jie buvo labai sužaloti. Presbiterijos šoninėse sienose yra freskos būdu piešti Didžiojo kunigaikščio Žygimanto III, fundatoriaus Mikalojaus Radvilos ir jo žmonos Barboros bei Jurgio Rad-

vilos portretai. Bažnyčioje yra viena šv. Juozapo koplyčia su rokoko stiliaus altoriumi. Prie bažnyčios esąs keturkampis bokštas perdirbtas iš gynybinio bokšto. Už bažnyčios stovi žema varpinė. Ji yra šventoriaus mūro sienos dalis.

1798 metais erdvus karmelitų vienuolynas kartu su bažnyčia atiduotas Kunigų seminarijai, kuri Vilniuje veikė iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Po šio karo čia buvo įvestos pamaldos lietuviams, tačiau dėl tuometinio rektoriaus kun. A. Malakovskio nepalankumo, buvo nutrauktos. Netrukus klausimas buvo “išspręstas”: bažnyčia valdžios nusavinta ir paversta Knygų rūmų sandėliu.

KUNIGŲ SEMINARIJA TELŠIUOSE

Po 43 metų vėl atkurta Kunigų seminarija Telšiuose. Ji buvo 1927 metais įsteigta vyskupo Justino Staugaičio ir gyvavo devyniolika metų. Apie seminariją pasakojo Telšių vyskupas ordinaras, vyskupų konferencijos pirmininko pavaduotojas Antanas Vaičius:

— Respublikos vyriausybė leido atkurti šią mokslo įstaigą. Ji Lietuvai labai reikalinga, nes jaučiama kunigų stoka. Štai mūsų vyskupijoje iš 145 parapijų maždaug pusė neturi savo kunigo. Mums grąžinamos anksčiau buvusios šios mokslo įstaigos patalpos. Išspręstas vadovybės ir dėstytojų klausimas. Rektorium paskirtas Telšių katedros kapitulos kanauninkas Kazimieras Gasčiūnas. Dėstytojais, be manęs ir rektoriaus, dirbs dvasios tėvas kunigas Vytautas—Steponas Brazdeikis, vyskupijos kurijos

girdint, nes tai bus naudinga ateityje. Kai suardysi šeimą ir prieisi prie skyrybų, vaikas nepajus smūgio ir neišgyvens susidariusios tragiškos būklės.

8. Duok vaikui pinigų tiek, kiek tik jis panorės. Niekad neleisk jam pačiam pelnytis. Tegul vaikas nepajunta to, ką tau teko pajusti, kad gyvenimas yra ne rožėmis klotas, kad reikia taupiai gyventi ir be reikalo pinigų neleisti.

9. Patenkink visas vaiko aistras — leisk jam pasirinkti maistą, gėrimus, žaislus, manieras ir visus patogumus. Žiūrėk, kad jo visos užgaidos būtų patenkintos. Nepaneik vaiko jausminių “planų” ir nekelk jame nusivylimo, nes vaikas gali išaugti neryžtingas ir ateityje nesiimti di-

desnių užsimojimų. Jam trūks ryžtingumo atimti gatvėje piniginę ar apiplėšti banką.

10. Kaimynams, mokytojams ir policininkams nusiskundžiant ir darant pastabas dėl vaiko elgesio, visada stovėk vaiko pusėje ir kaltink juos, o ne savo vaiką. Galvok, kad jie visi nori tik blogo tavo vaikui.

11. Kai tavo vaiką areštuos ir uždarys kalėjime, teisinkis, sakydamas: “Viską padariau, kad mano vaikas išaugtų doras žmogus, bet mano pastangos nepadėjo”.

12. Būk pasiruošęs apgailestauti savo auklėjimo būdą, nes yra tikra, kad apgailestauti teks.

(“Laisvoji Lietuva”, š. m. Nr. 17)

kancleris kunigas Juozapas–Pranciškus Gedgaudas, Telšių mažosios bažnyčios klebonas oficalas kunigas Tadas Poška, Sedos bažnyčios klebonas Algis Genutis, prokuratoriumi – kunigas Boleslovas Jonauskas. Į pirmąjį seminarijos kursą priimti 23 klierikai. (Tiesa)

RELIGIJA IR KOMUNISTAS

Diskusinių laidų ciklas pradėtas transliuoti rugsėjo 6 dieną 19 val. 10 min. “Jos bus įdomios ne tik eiliniams klausytojams, bet visų pirma ideologiniams darbuotojams, tiems, kurie anksčiau tik puolė religiją, o dabar yra pasimetę, – pareiškė jų redaktorius Vytautas Markevičius.

Beje, yra ir nemažus postus užimančių tikinčių žmonių. Kaip bus su jais?

Ar religingas žmogus galės būti komunistu? Į daugelį panašių klausimų mėgins atsakyti LKP CK lektorius Jonas Sakalauskas, docentė Dalia Stančienė, filosofijos kandidatas Algimantas Muzikevičius. Ateityje į šias laidas numatoma kviestis ir dvasininkus. (Tiesa)

KOPLYTSTULPIS IŠ BALTIMORĖS

Garsiajame Kryžių kalne nuo šiol stovės “Lietuvos” jachtos įgulos iš Jungtinių Amerikos Valstijų per Atlanto vandenyną perplukdytas kopyltstulpis. Baltimorės mieste gyvenantis tautodailininkas A. Grintalis perdavė jį jachtos kapitonui S. Kudzevičiui, kaip dėkingumo simbolį palankiai susiklosčiusiam likimui, lydėjusiam mūsų buriuotojus visą ilgą kelionę. Kopyltstulpį pastatė kartu su mūsų jachtomis į tėvų žemę atplaukę JAV piliečiai – V. Dirkis, G. Karaitis, R. Kazlas ir P. Daužvardis. Jį pašventino tėviškėje besisvečiuojantis prelatas iš Vokietijos A. Bunga. (Tiesa)

LAIKAS IR ĮVYKIAI rašo, kad vasaros mėnesiai pražydo Vilniuje jaunais veidais, nuskambėjo žvaliais, energingais balsais. Į Lietuvos jaunimo būrį įsiliejo gausus svečių pulkas – Pasaulio jaunimo dienų dalyviai, tradicinių lietuvių kalbos kursų klausytojai. Pastarųjų Vilniaus universitete šiemet susirinko daugiau nei bet kada. Tarp jų — 37 iš JAV, 15 iš Kanados, po 4 iš VFR ir Brazilijos, 3 iš Argentinos, po vieną kitą iš VDR, Lenkijos, Suomijos, Švedijos, Norvegijos, Prancūzijos, Austrijos. Visi nori susipažinti su Lietuva, pertvarka ir atgimimu.

JONIŠKIO RAJONAS

Joniškio rajonas yra šiauriausias Lietuvoje. Pirmą kartą rašytiniuose dokumentuose Joniškis minimas 1523 metais. Teigiama, kad miestas įsikūrė 1289 metais Žiemgalių pilies ir gyvenvietės Sidabrės, buvusios už trijų kilometrų nuo dabartinio Joniškio. Vėliau persikėlė į dabartinę vietą. Šiandien Joniškis išgarsėjęs, išaugęs. Miesto centre iškilo nauji statiniai. Tarybų rūmai, visuomeninio maitinimo įmonių kompleksas “Žilvinas”, universalinė parduotuvė “Eglė”, daug kitų visuomeninių statinių. Šiemet joniškiečiai švęs savo miesto septynių šimtų metų sukaktį. (Laikas ir įvykiai)

JONIŠKIO RAJONO, Skaisgirio apylinkės, Ramoškių kaime gyvenanti Barbora Jasaitė atšventė 134-ąsias metines. Sukaktuvinėkė gimė 1855 m. liepos 15 d. dabartinio Plungės rajono, Stumbrės kaime. Amilijos ir Juozapo Jasaičių šeimoje augo šešios dukros ir šeši sūnūs. Barbora – viena iš dvynių. Jos sesuo mirė, sulaukus 103 m. (Švyturys)

PRIEŠ 90 METŲ, 1899–ųjų rugpjūtyje, Palangoje suvaidintas pirmas lietuviškas spektaklis – Keturakio “Amerika pirtyje”. Rugpjūčio 1–8 dienomis Palangoje šeštą kartą įvyks Respublikos liaudies teatrų šventė, kuria paminėtas šis jubiliejus. Kretingos rajono, Kartenos kultūros namų kolektyvas į šventę atvyko su savo “Amerika pirtyje”. Spektaklį režisavo Balys Juškevičius. (Švyturys)

LIETUVIŠKAS ŽODIS IŠ KALIFORNIJOS

Pirmą kartą Lietuvoje viešėjo lietuvių išeivijos teatro trupė – Los Angeles dramos sambūris (JAV). Svečiai šeštadienį ir sekmadienį Vilniuje, Valstybinio akademinio dramos teatro scenoje parodė Birutės Pūkelevičiūtės lyrinę dramą – “Žmonės ir beržai”. Režisierius ir scenografas – Petras Maželis.

Spektaklis, nepaisant jame glūdinčios liūdnos gyvenimo realybės, šviesus, grakštus, aktoriai jį pagyvina lengvu humoru. O tokią gražią lietuvių kalbą netgi profesionalioje Lietuvos teatro scenoje ne dažnai girdime. Ačiū mieliems svečiams už šią pamoką. (Tiesa)



Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

VIETININKO VARTOJIMAS (III)

Lietuvių kalboje kartais yra vartojamas vadinamasis *būvio* vietininkas. Sakėme, kartais vartojamas, bet iš tikrųjų jis dabar gana dažnai vartojamas ir ne visuomet taisyklingai, dažnai čia turi įtakos svetimos kalbos, kur vietininkai yra daug dažnesni negu lietuvių kalboje. Tad vartojant būvio vietininką, reikia būti labai atsargiems. Visuomet būtų patariama pagalvoti, ar negalėtume be jo apsieiti, ar negalėtume jį pakeisti paprastesne, aiškesne ir lietuviškesne konstrukcija.

Kas yra tas būvio vietininkas? Štai keli pavyzdžiai: Mergaitė buvo *pačioje jaunystėje*. Lietuvoje kunigas buvo *didelėje pagarboje*. Jie iš gaisro išbėgo *vienuose marškinuose*. Broliai, gyvenkime *santaikoje*.

Dažnai būvio vietininką galime pakeisti kitomis paprastesnėmis ir aiškesnėmis konstrukcijomis, pvz., užuot sakius *buvo didelėje pagarboje*, galime sakyti *buvo labai gerbiamas*; *išbėgo vienuose marškinuose* — *vienmarškiniai ir pan.*

Kartais būvio vietininką, netaisyklingai sudarytą, sekant svetimų kalbų pavyzdžiais, reikia būtinai keisti lietuviškesnėmis konstrukcijomis.

a. Netaisyklingą būvio vietininką dažnai galima pakeisti kilmininku, dalyviu, būdvardžiu ar kitomis kalbos dalimis. Pvz.: *Ji pasijuto vienatvėje* (= *viena, vieniša*). *Tos patalpos buvo blogame stovyje* (= *apleistos, apgriuvusios, netvarkomos*). *Jo kraujo spaudimas yra normos ribose* (= *normalus*). *Jis buvo geroje nuotaikoje* (= *geros nuotaikos, gerai nusiteikęs*). *Sportininkas buvo geroje formoje* (= *geros formos*).

b. Kai kurie sudėtiniai tariniai su būvio vietininku gali būti pakeisti trumpesniais ir sklandesniais vietišniais tariniais, t.y. žodžių junginį gali atstoti vienas veiksmazodis. Pvz.: *Ar tas įstatymas dar tebėra galioje* (= *tebegalioja*)? *Mano tėvai dar tebėra atostogose* (= *tebeatostogauja*). *Ar tu esi to dalyko kurse* (= *ar esi apie tą dalyką informuotas, ar apie tai ką žinai*)?

c. Tam tikri netaisyklingi būvio vietininkai gali būti keičiami dvejetainiais galinininkais. Pvz.: *Jį suėmė girtame stovyje* (= *girtą*). *Rugius žaliame pašarui reikia pjauti plaukimo fazėje* (= *plaukiančius, pradėjusius plaukti*).

d. Kartais nevykusį būvio vietininką galima pakeisti tik perorganizuojant visą sakinį. Būvio vietininkas tokiu atveju dažniausiai verčiamas vardininku. Pvz.: *Geresnėje padėtyje yra mūsų kaimynai* (= *Geresnė padėtis yra mūsų kaimynų*). *Tavo paskaita turėtų būti dėmesio centre* (= *dėmesio centras*).

e. Būviui reikšti netinka įvardžių *kas, tas* vietininkai. Pvz.: *Kame čia dalykas?* (= *Kas čia yra? Kas čia atsitiko? Koks čia reikalas?*). *Vargas yra tame* (= *tas*), *kad jis nieko nenori klausyti*.

Dar keli nepageidautini vietininko vartojimo atvejai

Kartais vietininkas į sakinį įbrukamas visai be reikalo. Jį išmetus ir sakinį perredagavus, mintis pasidaro daug aiškesnė, o sakiny s klaidė. Pvz.: *Jo asmenyje sulaukėme gero daktaro* (= *Iš jo sulaukėme gero daktaro*). *Jis pasižymėjo kaip geras organizatorius sporto srityje* (= *Jis pasižymėjo geru sporto organizatorium*). *Komandos sudėtyje* (= *Komandoje*) *įvyko keli pasikeitimai. Salės patalpose* (= *Salėje*) *įvyks paskaita*.

Dar paminėsime porą atvejų, kur vietininkas nevertotinas:

1. Lietuvių kalboje vietininkas niekada negali reikšti objekto, t.y. niekad neina papildiniu. Kas kita kitose kalbose, pvz., rusų, kur tokios konstrukcijos labai įprastos. Kartais lietuviai, nusižiūrėję į tas svetimas kalbas, klaidingai pavartoja vietininką, be kurio mes galime lengvai apsieiti, ypač su veiksmazodžiais nusimanyti, nusivokti, įsitikinti ir pan. Pvz.: *Jis literatūroje* (= *apie literatūrą*) *nieko nenusivokia*. *Kame* (= *Kuo*) *jis kaltas? Kame* (= *Kuo*) *pasireiškia jo išmintis? Šie du kūriniai*

skyrėsi tik kai kuriose detalėse (= kai kuriomis detalėmis). Juodu susitarė visuose klausimuose (= visais klausimais). Bitės padeda gėlių apvaisinime (= apvaisinti gėles). Tokius posakius visuomet taisydavo ir J. Jablonskis. Štai keli jo pataisyti sakiniai: *Pagarsėti norėjo meno reikaluose nusimanęs* (= nusimanymu apie meno reikalus). *Nenusimanau aš kare* (= apie karo dalykus). *Mus tame* (= Mus tuo) įtikina. *Buvo įsitikinęs senovės lietuvių turtingos literatūros buvime* (= kad senovės literatūros būta turtingos). *Niekas neįtars tame* (= tuo).

2. Lietuvių kalboje vietininkas neturėtų reikšti priežasties. Tačiau, verčiant iš kitų kalbų, dažnai pavartojami vietininkai priežastčiai reikšti. Tokias konstrukcijas, kuriose šie nepageidaujami vietininkai eina prielinksniais arba polinksniais, lengva pakeisti taisyklingomis konstrukcijomis su prielinksniu *dėl*, o kartais prieveiksmais *todėl*, *dėl to* ir pan. Pvz.: *Tokio apsilaidimo išdavoje* (= *Dėl tokio apsilaidimo*) gali lengvai kilti gaisras. *Šio įvykio pasėkoje* (= *Dėl šio įvykio*) jis visai prarado pusiausvyrą. *Blogų sąlygų poveikyje* (= *Dėl blogų sąlygų*) išdžiūvo visos gėlės. *Jis visiškai nesimokė*, ko išdavoje (*dėl to*) buvo paliktas toje pačioje klasėje. *Pasitaiko neatsargių vairuotojų*, ko pasėkoje (= *todėl, dėl to*) įvyksta daug nelaimių.

Kartais žodžių junginiai su nevertotinais priežasties vietininkais gali būti keičiami padalyvinėmis, pusedalyvinėmis, o kartais ir dalyvinėmis konstrukcijomis. Pvz.: *Pramonės išsivystymo išdavoje* (= *Išsivysčius pramonei*,) šalyje padidėjo gerovė. *Savęs vertinimo rezultate* (= *Save vertindamas*,) žmogus užima atitinkamą vietą visuomenėje. *Tiesioginių saulės spindulių poveikyje* (= *veikiami tiesioginių saulės spindulių*,) mikrobai žūva.

Norint išvengti nevertotino vietininko, kartais tenka perredaguoti visą sakinį arba jo dalį. Pvz.: *Karo pasėkoje ūkis buvo nualintas* (= *Po karo ūkis buvo nualintas*; *Karas ūkį nualino*). *Tyrimų pasėkoje gautas duomenis* (= *Tyrimais gautus duomenis*; *Tyrimų duomenis*) reikia tuoj užregistruoti.

Vietininko vartojimo klaidų ir mūsų rašomojoje, ir šnekamojoje kalboje daroma labai daug. Šiai lietuvių kalbai nebūdingai vartosenai daug įtakos daro svetimos kalbos, kur vietininko vartoseną yra skirtinga nuo mūsų kalbos. Tad

TRUMPAI IŠ VISUR

■ Seselėms vienuolėms, kurios, dirbdamos už menką atlyginimą JAV mokyklose ir kitose įstaigose, negalėjo susitaupyti, o dabar dėl senatvės nebeįstengia dirbti, buvo paskirstyta jų būtinoms pragyvenimo išlaidoms 23 mil. dol., suaukotų įvairių geradarių ir labdaros įstaigų bei gautų parapišėse rinkliavose tam tikslui.

■ Lietuvoje pirmoji religinių studijų savaitė įvyksta lapkričio 11–18 d. Marijampolėje, Vilniuje ir Kaune. Rengia Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras bei mokslinių ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais įstaiga prie atkurto Vytauto Didžiojo universiteto Kaune. Taipgi prie šio renginio dedasi Lietuvos filosofų draugijos religinės filosofijos klubas ir Lietuvos kompozitorių sąjungos muzikologijos sekcija. Tikslas – žadinti dvasinį atgimimą, puoselėti jungtį su Europos kultūra. Taipgi norima apsvaryti galimą Katalikų mokslo akademijos atkūrimą ir Kauno universiteto filosofijos–teologijos fakulteto gaires. Pranešimai bus išspausdinti.

■ Maskvoje gegužės mėnesį buvo areštuota 11 ukrainiečių, ten vykdžiusių bado streiką, reikalaujant katalikų Bažnyčiai laisvės Ukrainoje. Jie vėliau buvo nusiųsti į Ukrainą.

■ Krikščionių demokratų internacionalo kongresas įvyko Guatemaloje rugsėjo 18–20 d. Jame 52 tautų atstovai pasisakė už nepriklausomą Lietuvą. Kongrese dalyvavo Vliko pirm. dr. K. Bobelis, Pr. Povilaitis ir N. Sadūnaitė.

■ Prezidentas Bushas rugsėjo 23 d. Bostone kal-

reikia čia daug atsargumo. Drąsiai jį galime vartoti tik tada, kai norime pažymėti vietą. Visais kitais atvejais (laiko, būdo, būvio reikšmėmis) tuoj pagalvokime, ar ne aiškiau ir sklandžiau būtų, jei pavartotume kilmininką ar visai kitaip sudarytume sakinį, vengdami vietininko. Įsidėmėtina, kad lietuvių kalboje vietininku negalima reikšti objekto, priežasties, tikslo. Tad praktiškas patarimas būtų toks: jeigu vietininkas sakinyje nėra būtinai reikalingas arba jeigu jo vietoje galime pavartoti kitą linksnį ar posakį, tai tokius linksnius bei posakius ir vartokime. Taip elgdamiesi, išvengsime daug klaidų, mūsų kalba bus aiškesnė ir sklandesnė.

bėjo į susirinkusius 1.200 katalikų advokatų. Juos ragino ginti, saugoti žmogaus gyvybę, ypač tų, kurie dar negali kalbėti už save. Prezidentas pabrėžė, kad teisė gyventi yra pagrindinė laisvė. Tuo prezidentas išryškino negimusiųjų žudymo neleistinumą.

■ Austrijoje 11 katalikų laikraščių buvo paskelbė aukų rinkimą Lietuvai išspausdinti Naujajį Testamentą, kad būtų išleista 150.000 egzempliorių. Surinkta aukų daugiau kaip 3 milijonai šilingų, ir užsimojimas įvykdytas. Be Naujojo Testamento pasiūsta dar 13.000 kitų religinių knygų. Kardinolas V. Sladkevičius pasiuntė padėką Austrijos katalikams.

■ “Lietuvos žemė priglaudė dviejų į Tėvynę grįžusių kankinių kaulus. Iš Lenkijos, Pucko miesto, parvežta 1945 m. mirusių ir ten palaidotų Stutthofo koncentracijos stovyklos kalinių Vilniaus kunigų seminarijos profesoriaus, garsiojo tuometinio Vilniaus pamokslininko, Alfonso Lipniūno ir Lietuvos studentų ateitininkų vado inžinieriaus Antano Šapalo palaikai” – taip paskelbė Vilniuje leidžiamas “Gimtas kraštas” Nr. 38.

■ Pietų Afrikoje vyskupų konferencija pasmerkė nužudymą juodukų teisių gynėjo advokato Anton Lubovski, baltojo, ir vieno Vakarų Afrikos, Numibijos, juodukų sąjūdžio SWAPO pareigūno.

■ Panevėžyje liepos 30 d. įkurta vysk. Valančiaus vardu pavadinta blaivybės draugija. Įsteigta ir dar nauja katalikų organizacija, apimanti nuo 7 m. amžiaus vaikus iki mirties. Ji pavadinta vyskupo Paltaroko vardu. Jos tikslas – asmenybės ugdymas ir apaštalavimas.

■ Bernardas Brazdžionis paskelbtas Lietuvių rašytojų draugijos garbės nariu.

■ Lietuvių rašytojų draugijos pirmininku išrinktas pranciškonų leidžiamo “Darbininko” redaktorius Paulius Jurkus, o tų pačių pranciškonų leidžiamo žurnalo “Aidų” redaktorius kun. Leonardas Andriekus ir Putnamo seselių vienuolyne gyvenanti, prie seselių leidžiamo vaikų laikraščio “Eglutės” dirbanti, Danguolė Sadūnaitė išrinkti į draugijos valdybą.

■ Kard. G. Sladkevičius naujame Sąjūdžio pradedame okupuotoje Lietuvoje leisti “Respublikos” laikraštyje pareiškė: “Džiugina bendrosios

spaudos tendencija – atsigręžimas veidu į savo tautą, siekti gėrio, atsižadėti, kas mūsų tautos gyvenime buvo blogo, neigiamo. Tam blogiui pavadinti galima rasti daug vardų, bet po visais slepiasi tas pats noras užgniaužti asmens, sąžinės laisvę. Džiugina tautos noras neigiamų dalykų nusikratymą reikšti spausdintu žodžiu... Džiaugiamės visa tuo, kas mūsų spaudoje tarnaus dvasiniam atgimimui”.

■ Jonas Paulius II spalio 4 d. paragino Sovietų vyriausybę tuoj pat suteikti legalų statusą ilgai persekiotai Ukrainos katalikų Bažnyčiai. Skatino tai padaryti prieš prez. Gorbačiovo atsilankymą Vatikane, kai iki to laiko beliko pora mėnesių.

■ Vatikane įvyko keturias dienas užsitęsęs pasitarimas tarp popiežiaus ir anglikonų Canterbury arkivyskupo Roberto Runcie. Savo bendrame pareiškime jie paskelbė, kad, nežiūrint kai kurių kliūčių, yra daug vilčių sueiti vienybėn. “Krikščionių vienybė reikalinga susiskaldžiusiam pasaulyje” – rašo bendrame pareiškime. Kai kuriems anglikonams labai nepatiko, kad jų arkivyskupas dalyvavo popiežiaus mišiose. Kai kurie Londono laikraščiai rašė, kad arkiv. Runcie vienybės pasiūlymas išduoda britų monarchiją. Ta proga priminta, kad pasaulyje yra apie 850 mil. katalikų ir apie 70 mil. anglikonų.

■ Lietuvoje “Minties” leidykla išleido atsiminimų knygą apie kun. Alfonsą Lipniūną.

■ D. Britanijoje praeitą vasarą įvyko kryžiaus žygis už pavergtuosius. Dalyvavo ir gausiai lietuvių tame žygyje, vykusiam iš Birminghamo miesto. Lietuviai iš Londono ir iš kitų miestų dalyvaudami giedojo lietuviškas giesmes, nešė lietuvišką trispalvę ir užrašą “Lithuania”. Dalyvavo ir vysk. G. Weeler.

■ Škotijos Lietuvių katalikų moterų draugija 1989 m. vasarą iškilmingai atšventė 60 m. sukaktį.

■ Kubos diktatorius Castro pakvietė 300 vietuolių medikų iš Šv. Jono nuo Dievo bendruomenės. Iki šiol Kuboje tebuvo tik 12 tokių vietuolių.

■ Pasaulio gražuolių rinkimuose buvo klausama, ką kiekviena gražuolė norėtų susitikti. Dauguma norėjo susitikti Motiną Teresę ir popiežių Joną Paulių II. Po jų – M. Gorbačiovą.

■ Indonezijos katalikybė stiprėja. Per paskutinius septynerius metus tikinčiųjų skaičius paaugo 25%, o seminarijon įstojančių ruoštis kunigystei skaičius paaugo 109% ir pasiekė 2.036, lyginant 1989 metus su 1988 metų duomenimis.

■ Amerikos lietuvių katalikų moterų sąjunga savo seime, įvykusiame Worcester, MA, 1989 m. rugpj. 10–12 d. kilniausia lietuve moterimi išrinko Gintę Damušytę, dirbančią Lietuvių religinės šalpos įstaigoje ir Lietuvių informacijos centre. Ankstyvesniuose K. Moterų sąjungos seimuose taip buvo pagerbtos gen. kons J. Daužvardienė, N. Sadūnaitė, M. Rudienė, sesuo A. Aloyza, sesuo M. Mercedes.

■ JAV Švietimo departamentas paskelbė, kad surinktieji duomenys parodo, jog katalikų mokyklose mažiau atkrinta nebaigiančių kurso, negu valdžios mokyklose.

■ Popiežius Jonas Paulius II spalio 7 d. pradėjo jau 44–tą savo kelionę į užsienio valstybes, lankydamas rytų Azijos kraštus ir apskrisdamas 24.522 mylias. Sustojimai Pietų Korėjoje, Indonezijoje, Mauricijaus valstybėje. Kelionės ilgis– 11 dienų. Skrisdamas per centrinį Sibirą, popiežius pirmą kartą perskrido Sovietų Sąjungos teritoriją. Trumpesnė kelionė būtų buvusi per Kiniją, bet atsiklausus – Kinija nesutiko praleisti. Popiežius visur skelbė sugyvenimą. Indonezijoje per popiežiaus pamaldas buvo sukeltas maištavimas.

■ Motina Teresė, Artimo meilės vienuolijos steigėja, po širdies smūgio gydyta ligoninėje ir pergyvendama sunkų pavojų tiek sustiprėjo, kad vidury spalio mėnesio buvo paleista namo, į savo vienuolijos centrą Kalkutoje, su patarimu daugiau ilsėtis. Ji jau pasiekusi 79 metus.

■ Vatikanas lapkričio 13–15 dienomis šaukia tarptautinę konferenciją AIDS ligos klausimu. Joje dalyvauti pakviesti ir pasauliečiai specialistai, tą ligą sukeliančių virusų atradėjai iš JAV ir Prancūzijos.

■ Čikagos WCEV radijo stotyje sekmadienių rytais 7–8 val. A. Šluto vedamoje lietuvių radijo valandoje “Laiškų lietuviams” redaktorius kun. Juozas Vaišnys pradėjo duoti patarimus lietuvių kalbos klausimais. Tai ta pati radijo stotis, kuri duoda ir “Margučio” programą: veikia 1450 AM banga.

■ Amerikos indėnų tarpe surinkti duomenys parodė, kad moterims, kurios laukia kūdikio, jeigu jos gausiau geria, gimsta vaikai su didesniu fizinių ar psichinių neišsivystymų ir net sužalojimų procentu.

■ Australijos katalikų laikraštį “Tėviškės aidas”, pasitraukus iš redaktoriaus pareigų kun. Pranui Daukniui, dabar redaguoja Kazys Miėdužys.

■ Illinois gubernatorius Thompson, atvykęs į Šventųjų Angelų Bažnyčią Čikagoje, kurios klebonas kun. George Clements, juodukas, griežtai kovoja prieš narkotikus, pasirašė įstatymą, kuriuo draudžiama pardavinėti medžiagas, pasitarnaujančias narkotikų plitimui.

■ Lietuvoje leidžiamas laikraštis “Katalikų pasaulis” turi didelių sunkumų su popieriaus gavimu: negali spausdinti taip dažnai, kaip norėtų, ir tokiu tiražu, koks būtų reikalingas. Laikraštis du trečdaliu pajamų sumoka už popierių, spausdinimą, platinimą, o likusį trečdalį skiria užmokėti nuomą, atsisteisti autoriams, paremti bažnyčias, seminarijas, labdarą, paremia katalikų organizacijas.

■ Iš Lietuvos lėktuvu į Sibirą nuskridusi Rimanto Plėščio vadovaujama ekspedicija pastatė keturis kryžius pagerbti ten kalėjusių ir mirusių lietuvių atminimą. Tie paminkliniai kryžiai pastatyti Lenos upės žiotyse ir Laptevų jūros pakrantėse. Kryžių projektą paruošė Vilniaus dailės instituto diplomantas Sigitas Mickevičius. Didžiausias kryžius yra 9 metrų aukščio, kiti – penkių. Ekspedicija pradėta mišiomis Kauno arkikatedroje ir prie Laisvės paminklo muziejaus sodelyje. Ten į urnas supilta po žiupsnelį žemės iš Aukštaitijos, Žemaitijos, Suvalkijos ir Dzūkijos, o taip pat krauju aplaistyto žemės iš Rainių miško, Pravieniškių, Kryžių kalno ir kitų vietų. Urnos įmūrytos į paminklinių kryžių pamatus. Ekspedicijos nariai iškirto duobes kryžiams pastatyti, surinko akmenis paminklų pamatų mūriui. Taip pat patvarkė Sibire mirusių lietuvių kapines. Ekspedicijos plane buvo ir filmavimas vietų, kur lietuviai darbo vergai turėjo žvejojti.

1989 METŲ "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" TURINYS

IVAIRŪS STRAIPSNIAI

I KETURIASDEŠIMTUOSIUS METUS — Redaktorius	1
NERAMIOS JĖZAUS DIENOS — Wilhelm Schmidt	3
JIS ATJAUČIA MŪSŲ SILPNYBES — Chiara Lubich	10
DIDELIS GALVOSŪKIS — Kun. Jonas	11
MOTERIS PRIE ŠULINIO MARIJA IR MES — Danutė Augienė	17
VASARIO 16-OSIOS PATRIOTIZMO ŽVAIGŽDEI SUŽIBUS — Vytautas Kasniūnas	37
PAL. JURGIO MATULAIČIO MEILĖ TĖVYNEI — Ses. Ona Mikailaitė	41
JO ŽODŽIAI NEPRAEIS — Chiara Lubich	47
APSIREIŠKUSIOS ŽODŽIAI IR ŽENKLAI MEDJUGORJE — Kęstutis Trimakas	49
PARAPIJA IŠEIVIŲ GYVENIME — Algimantas Norvilas	54
MŪSŲ TAUTOS RELIGINĖ ATEITIS — Juozas Vaišnys, S.J.	73
"IR PRAGARO VARTAI JOS NENUGALĖS" — Aldona Zailskaitė	77, 111, 150, 183, 221
KRIKŠČIONIS GYVENIMO KELIJE — Vytautas Kasniūnas	83
KRISTAUS KARALIAUS TIVRTOVĖS MARIJOS ŽEMĖJE — Romualdas Kriaučiūnas	85
SIEKITE TO, KAS AUKŠTYBĖSE — Chiara Lubich	92
PASAKA APIE KETVIRTĄJĮ IŠMINČIŲ — Henry van Dyke	92
TYTUVENŲ BAŽNYČIA — Red.	108
AR IŠMINTINGA PASILIKTI ŽMOGUMI BE DIEVO? — P. Daugintis, S.J.	116, 154
KONKRETI ARTIMO MEILĖ — Chiara Lubich	122
KATALIKŲ VISUOMENĖ KUN. A. GREELEY KŪRYBOJE — V. Bagdanavičius, M.I.C.	124
KAUNO ARKIKATEDRA-BAZILIKA — Red.	144
ATSAKINGIAUSIOS PAREIGOS — Danutė Bindokienė	145
ATSARGUMAS DVASINAIME GYVENIME — Chiara Lubich	152
AR ŽINGEIDUMAS DVASINĖ UBAGYSTĖ? — Edita Nazaraitė	160
KRIKŠČIONIS GYVENIMO KELIJE — Vytautas Kasniūnas	161
LAIŠKAI, LAIŠKAI... Dalia Staniškienė	165
LIETUVOS ATGIMIMAS IŠEIVIJOJE — Juozas Končius	167
LIETUVOS MADONŲ ŠVENTOVĖ — Red.	180
ATEIZMO DIEVAI — Kun. Jonas	186
ATŠALIMAS NUO TIKĖJIMO — Aldona Kamantienė	194
LABIAUSIAI APLEISTASIS — Kostas Paulius	201
SUSITAIKINKITE SU DIEVU — Chiara Lubich	203
"NAUJO AMŽIAUS" SAJŪDIS — Vincas Kolyčius	203
"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" METINĖ ŠVENTĖ — Red.	216
VINCAS KUDIRKA IR "VARPAS" — Juozas Vaišnys, S.J.	217
VISKAS NAUJA — Chiara Lubich	225
KAS NE PRIEŠ MUS, TAS SU MUMIS — Nina Gailiūnienė	226
RELIGINIŲ PATYRIMŲ IR PERGYVENIMŲ UGDYMAS — P. Daugintis, S.J.	231
KAS YRA JĖZUS KRISTUS? — Petras Kreeft	235
KRIKŠČIONIS GYVENIMO KELIJE — Vytautas Kasniūnas	238
JIEZNO BAŽNYČIOS ISTORIJA — Red.	216

MANO DIEVAS — MEILĖS DIEVAS — Dalia Staniškienė	255
PASAULIO ISTORIJS PRASMĖ — Kun. Jonas	258
TĖVO NAMUOSE — Marija Stankus-Saulaitė	261
KRISTAUS SEKIMAS — Chiara Lubich	263
ŽMOGAUS VARGO MAŽINIMAS “CARITAS” ŠVIESOJE — A. Pajarskaitė	264
PAULIUS AUGIUS — Red.	288
APIE TAUTOS DVASINGUMĄ — Dalia Nasvytienė	289
TIKĖJIMO AKIMIS ŽVELGIANT Į MŪSŲ TAUTOS KANČIAS — Ona Mikailaitė	292,330
MEDJUGORJĖS DOVANMOS — Aldona Aistienė	296
IŠGANYMO DOVANA — Chiara Lubich	299
TEIZMO IR ATEIZMO SANKIRTIS — Aleksandras Mauragis	300
AR NE PER DAUG? — Kun. Jonas	301
NUODĖMĖ — NESUBRENDIMO APRAIŠKA — V. Bagdanavičius, M.I.C.	303
KOMUNIZMAS MIRĖS — NE DIEVAS — Edita Nazaraitė	307
MAIRONIO LIETUVIŲ LITERATŪROS MUZIEJUS — Aldona Ruseckaitė	309
IEŠKOKIME — GAL SURASIME — Algirdas Nakas	325
“ATĖJAU ĮŽIEBTI UGNIES” — Chiara Lubich	333
TURTAS: PRAKEIKIMAS AR PALAIMA? — P. Daugintis, S.J.	334
DRAUGAS, DRAUGYSTĖ, DRAUGIŠKUMAS — Vytautas Kasniūnas	338
“MAŽĖJANČIO” PASAULIO PROVOKACIJA — Kun. Jonas	340
JĖZUS DEDA VISUOTINĖS BAŽNYČIOS PAGRINDUS — W. Schmidt.	346
TĖVO BOREVIČIAUS JAU NEBĖRA — Red.	360
RAMYBĖ IR DŽIAUGSMAS ŽEMĖS GYVENTOJAMS — Juozas Vaišnys, S.J.	361
ŠVENTOJI DVASIA IR MES — P. Daugintis, S.J.	369
NUTEISTOSIOS KALBA TEISME — Sesuo Sofija	372
DIEVO ŽODŽIO KLAUSYMAS — Chiara Lubich	376
MOTERIS IR BAŽNYČIA — Ramūnė Sakalaitė-Jonaitenė	378
KUR DINGO KAIMYNŲ BENDRAVIMAS IR DRAUGYSTĖ? — V. Kasniūnas	380
KAM SKIRTAS PASAULIS? — Rasa Miliauskaitė	384

ŠEIMA

“MIELAS PONE JĖZAU, PASAKYK, KĄ MAN DARYTI” — Gražina Kriaučiūnienė	21,59
PAVYDULIAVIMAS ŠEIMOJE — Alfonsas Grauslys	94
NAIKINAMOJI “RŪŠIS” — Nijolė Jankutė	129
KRIKŠČIONIS GYVENIMO KELYJE (TĖVO DIENA) — Vytautas Kasniūnas	205
KAIP IŠAUGINTI NUSIKALTĖJĮ — “L.L.”	387

JAUNIMAS

TIKRA DRAUGYSTĖ — Rima Polikaitytė	26
SPORTAS IR MOKSLAS — Marius Polikaitis	27
KO REIKIA, KAD LIETUVYBĖ IŠSILAIKYTŲ — Vija Bublytė	63
MERGAITĖS GROŽIS IR ŽAVUMAS — Juozas Vaišnys, S.J.	131
SPORTAS IR MOKSLAS — Dainius Brazaitis	133
MANO PASAULĖŽIŪRA — Vaiva Vygantaitė	241

DRAUGŲ ĮTAKA — Edvyna Valkiūnaitė	207
LAISVĖ, TEISĖS IR PAREIGOS — Vaiva Vygantaitė	241
RASINIS KLAUSIMAS — Rima Polikaitytė	269
MANE STEBINA IR DŽIUGINA — Vida Brazaitytė	270
KOKIE AUKLĖTOJAI (MOKYTOJAI) JAUNIMUI PATINKA — Jūratė Buinevičienė	312
KUO DOMISI JAUNIMAS? — Gytis Vygantas	314
MANDAGUMAS — AR MAN ? — Marius Polikaitis	350
KOKIE AUKLĖTOJAI JAUNIMUI PATINKA — Vija Bublytė	386

KNYGOS

MENININKAS — DIEVO ATSPINDYS AR ŽMONIŲ TARNAS? — Alė Rūta	28
JJURGIO JANKAUS ŽODINGUMAS, PSICHOLOGIJA — Alė Rūta	99
ALBINO BARANAUSKO NAUJAS ROMANAS — Alė Rūta	134
ĮRĖMINTAS SKAUSMAS — Alė Rūta	170
KNYGOS — Red.	209
KNYGOS — Red	242
PO AUKŠTAISIAS, PO GIEDRAISIAIS — Alė Rūta	280
NAUJOS KNYGOS — Alė Rūta	315
BR. RAILOS “KRYŽKELĖS” — Alė Rūta	352

EILĖRAŠČIAI

PRIE ALVITO EŽERO — Kazys Bradūnas	14
TREMTINIAI — V. Mykolaitis-Putinas	52
PASKOLINTAS VAKARAS — Julija Švabaitė	90
ŠIAURĖS PAŠVAISTĖ — Bernardas Brazdžionis	109
SNIEGO BARELJEFAI — Edita Nazaraitė	123
EILĖRAŠČIAI — Danguolė Sadūnaitė	153
TRYS ELEGIJOS — Ona Mikailaitė	166
BIRŽELIO 15-OJI — V. Mykolaitis-Putinas	181
VILNIAUS VAIKAI — Lacrima	253
VASAROS PABAIGA — Jūratė Vasauskaitė	268
REGĖJIMAS — Antanas Miškinis	259
KRISTAUS GIMIMO RYTMETĮ — John Milton	377
VIZIJA — P. Abromaitienė	382

TĖVYNĖJE	29, 64, 100, 137, 173, 210, 246, 282, 317, 353, 388
KALBA	33, 67, 103, 135, 171, 212, 243, 284, 320, 357, 390
ĮVAIRYBĖS	34, 69, 103, 135, 176, 213, 358,
ŠYPSULIAI	35, 70, 141, 178, 249, 321
ATGARSIAI	140, 244, 322
TRUMPAI IŠ VISUR — visuose numeriuose yra trumpų žinučių iš katalikiškojo pasaulio.	

"Laiškų lietuviams" sukaktis ir konkursas

Ateinančių metų vasario mėnesį sueina lygiai 40 metų nuo "Laiškų lietuviams" pasirodymo. Ši sukaktis bus paminėta metinėje šventėje balandžio 22 d., per Atvelykį. Skelbiame ir ateinančių metų konkursą. Tai bus jau 31-asis konkursas. Tiek suaugusieji, tiek jaunimas galės rinktis kurią nors iš šių temų:

1. Tikėjimo ir lietuviybės įtaka mano gyvenimui.
2. Mūsų šeimų pagrindinės problemos.
3. Ko aš pasigendu lietuvių spaudoje.
4. Moters vieta Bažnyčioje ir visuomenėje.
5. Kokią įtaką padarė mūsų lietuviškai veiklai glaudesni ryšiai su Lietuva.

Konkursas baigiasi kovo mėn 1 d. Tiek suaugusiems, tiek jaunimui skiriamos 5 premijos: I — 200 dol., II — 150 dol., III — 100 dol., IV — 75 dol., V — 50 dol.

Straipsniai turi būti tokie, kad tikėtų spausdinti "Laiškuose lietuviams". Jaunimo rašiniai turi būti bent 2-3 mašinėlė rašytų puslapių. Prie straipsnio turi būti pažymėta, kad jis skiriamas jaunimo konkursui. Suaugusiųjų rašiniai turėtų būti bent 4-6 mašinėlė rašytų puslapių.

Autoriai pasirašo salpyvardžiu, o į atskirą vokelį įdeda savo tikrąją pavardę, adresą ir telefoną.

Nelaukite paskutinių dienų, jau dabar pradėkite galvoti ir rašyti.

Pakeliama nuo ateinančių metų pradžios "Laiškų lietuviams" prenumerata. Metinė prenumerata į visus kraštus (įskaitant Lietuvą) bus 15 amerikietiško dol. Oro paštu į Lietuvą — 40 dol.

Nuoširdi padėka "Laiškų lietuviams" rėmėjams

50 dol. auokojo Algirdas ir Laima Stepaičiai

Po 20 dol. auokojo: Ir. Krikščiūnas, G. Bielskienė

Po 15 dol. auokojo: J. Jodelė, G. Repčys

Po 10 dol. auokojo: E. Jurkienė, B. Zdanys, V. Karoblis, V. Keraitienė, K. Gasiūnas, B. Žemaitis, Ir. Rimkūnas, A. Matulionis, J. Rumbutis, Br. Aras, K. Ramašauskas, J. Žemaitis, Al. Barkauskienė, Vl. Sniolis, kun. J.V. Kluonis, D. Balys, V. Milavickienė, J. Žebrauskas.

7 dol. auokojo E. Rukuiža.

Po 5 dol. auokojo: O. Liderskis, I. Smieliauskienė, S. Kasnickas, R. Balsys, N. Kaminskas, S. Pusvaškis, S. Vėbras, S. Vaškys, V. Damušis, A. Šenbergienė, A. Gailiūšis, D. Regina, I. Žemaitis, J. Petraitis, M. Bielskus, B. Bartkus, B. Bernotas, R. Čepulis, S. Budrys, M. Šemogienė, J. Masilionis, J. Juška, A. Sruoga, B. Venckus, O. Kreivėnienė, M. Jasiulevičius, J. Laucevičius, El. Radzevičiūtė, L. Vansauskas, A. Venclovas, V. Vizgirda, A. Staniulis, O. Simonaitis, O. Kremeris, P. Marcinkus, Z. Petreikis, G. Lapėnas, A. Rudis, Eug. Raudys, V. Numgaudas.

Po 2 dol. auokojo: P. Urbutis, A. Valaitis, S. Skučienė, A. Kuliešienė, A. Prunskienė.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užabalienė, Gediminas Vakis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636. Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.